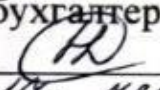

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

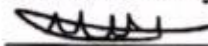
Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

«Допущена до захисту»
В.о. завідувача кафедри фінансів
і бухгалтерського обліку
 Наталія ДАНІК
«17» червня 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства**

Виконав студент 4441 групи
 Москаленко О. С.

Керівник роботи
професорка, д.е.н.
 Кравченко А.С.

Миколаїв - 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

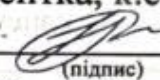
Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми
доцентка, к.е.н.

(підпис) Інна РУДЬ
«12» 02 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Студенту Москаленко Олександр Сергійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства»

Керівник роботи професорка, докторка економічних наук Кравченко А.С.

Затверджені наказом ректора № 268-уч від «30» березня 2026 р.

2. Термін подачі роботи 03.06.2026 р.

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативно-правові акти України у сфері страхування; наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених; статистичні та аналітичні матеріали страхового ринку України; фінансова звітність та офіційні дані НАСК «Оранта»; матеріали Національного банку України; інформаційні ресурси мережі Інтернет; результати власних розрахунків автора

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів): дослідити теоретико-методичні основи аналізу фінансових результатів підприємства; розкрити економічну сутність фінансових результатів та методичні підходи до їх аналізу; проаналізувати фінансові результати діяльності ПАТ «НАСК «Оранта»; оцінити динаміку доходів, витрат і прибутку підприємства; визначити фактори впливу на формування фінансових результатів; виявити проблеми та резерви підвищення ефективності діяльності підприємства; обґрунтувати шляхи підвищення фінансових результатів ПАТ «НАСК «Оранта» та розробити практичні рекомендації щодо покращення його фінансового стану.

5. Перелік презентаційних матеріалів: мета та завдання дослідження; теоретико-методичні основи аналізу фінансових результатів підприємств; економічна сутність фінансових результатів та методичні підходи до аналізу; аналіз фінансових результатів діяльності ПАТ «НАСК «Оранта»; оцінка динаміки доходів, витрат і прибутку підприємства; факторний аналіз фінансових результатів; шляхи підвищення фінансових результатів ПАТ «НАСК «Оранта»; рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності підприємства; висновки за результатами дослідження.

6. Консультанти розділів роботи

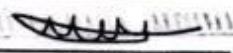
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: 12 лютого 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

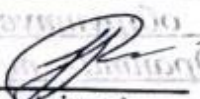
Номер	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Прим.
1	Визначення керівника роботи та узгодження теми	05.02-20.02.26	Викон.
2	Складання змісту та узгодження з керівником	12.02.-20.02.26	Викон.
3	Вивчення літературних джерел	12.02.-20.02.26	Викон.
4	Збір та систематизація інформації за темою роботи	23.02.-09.03.26	Викон.
5	Розробка теоретичного розділу	09.03.-27.03.26	Викон.
6	Розробка аналітичного розділу	30.03.-01.05.26	Викон.
7	Розробка проектного розділу	04.05.-22.05.26	Викон.
8	Розробка вступу, висновків, списку джерел	25.05.-29.05.26	Викон.
9	Розробка презентації та доповіді	01.06.-05.06.26	Викон.

Студент

(підпис)

Москаленко О. С.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Кравченко А.С.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти підвищення прибутковості діяльності страхової компанії на прикладі НАСК «Оранта». Розкрито економічну сутність прибутку та прибутковості страховика, визначено основні фактори впливу на фінансові результати страхових компаній та систему показників оцінки ефективності їх діяльності.

У роботі проведено аналіз фінансово-господарської діяльності НАСК «Оранта», досліджено динаміку доходів, витрат, страхових виплат, показників рентабельності та фінансової стійкості компанії. Визначено основні проблеми, що негативно впливають на прибутковість діяльності страховика, зокрема значний рівень адміністративних витрат, недостатній рівень цифровізації окремих бізнес-процесів та необхідність удосконалення маркетингової діяльності. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для підвищення ефективності діяльності страхових компаній в умовах цифровізації та нестабільного економічного середовища.

Ключові слова: страхова компанія, прибутковість, фінансові результати, страхові премії, страхові виплати, рентабельність, оптимізація витрат, CRM-система, цифровізація, управління ризиками.

ABSTRACT

The qualification thesis examines the theoretical and practical aspects of increasing the profitability of an insurance company using NASK “Oranta” as an example. The economic essence of profit and profitability of an insurer is revealed, the main factors influencing the financial results of insurance companies and the system of indicators for evaluating the efficiency of their activities are identified. The paper analyzes the financial and economic activities of NASK “Oranta”, investigates the dynamics of income, expenses, insurance payments, profitability indicators and financial stability of the company. The main problems negatively affecting the insurer’s profitability are identified, including a high level of administrative expenses, insufficient digitalization of certain business processes, and the need to improve marketing activities. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of using the proposed recommendations to improve the efficiency of insurance companies in the context of digitalization and an unstable economic environment.

Keywords: insurance company, profitability, financial results, insurance premiums, insurance payments, profitability ratio, cost optimization, CRM system, digitalization, risk management.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність та економічний зміст фінансових результатів діяльності підприємства	7
1.2. Методичні підходи до аналізу фінансових результатів підприємства	13
1.3. Інформаційне та нормативно-правове забезпечення аналізу фінансових результатів	16
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «НАСК «ОРАНТА»	21
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «НАСК «ОРАНТА»	21
2.2. Аналіз динаміки та структури фінансових результатів підприємства	28
2.3. Оцінка ефективності формування фінансових результатів підприємства	37
Висновки до розділу 2	40
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	43
3.1. Виявлення резервів зростання фінансових результатів підприємства	43
3.2. Розробка заходів щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства	48
Висновки до розділу 3	56
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Фінансові результати є одним із ключових узагальнюючих показників ефективності діяльності підприємства, оскільки відображають рівень його прибутковості, фінансової стійкості та потенціалу подальшого розвитку. Саме вони виступають основою для прийняття управлінських рішень, оцінювання результативності господарської діяльності та формування стратегії розвитку суб'єкта господарювання. У сучасних умовах нестабільності економічного середовища, зростання конкуренції та впливу зовнішніх ризиків особливого значення набуває якісний аналіз фінансових результатів як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства.

У науковій літературі значна увага приділяється питанням формування та аналізу фінансових результатів. Дослідженням даної проблематики займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема: Гейер Є.С., Неізнестна О.В., Іванова Н.С., Шендригоренко М.Т., Тарасенко О.Ю., Коверза В.С., Павлушенко О.В., Шевченко Л.Я., Дутчак І.Б., Гордієнко М.І. Разом з тим, окремі аспекти, пов'язані з оцінюванням ефективності формування фінансових результатів та визначенням резервів їх зростання в сучасних умовах, потребують подальшого дослідження, що зумовлює актуальність обраної теми.

Об'єктом дослідження є процеси формування та використання фінансових результатів діяльності підприємства.

Предметом дослідження виступають теоретичні та прикладні аспекти аналізу й оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства.

Метою роботи є комплексне дослідження фінансових результатів діяльності підприємства, визначення чинників їх формування та обґрунтування напрямів підвищення ефективності діяльності (на прикладі НАСК «Оранта»).

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити економічну сутність фінансових результатів діяльності підприємства; дослідити методичні підходи до аналізу фінансових результатів; проаналізувати нормативно-правове забезпечення формування фінансових результатів;

- надати організаційно-економічну характеристику підприємства; здійснити аналіз динаміки та структури фінансових результатів підприємства; оцінити ефективність формування доходів, витрат та прибутку;

- визначити резерви підвищення фінансових результатів підприємства та обґрунтувати напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства.

У процесі дослідження використано такі методи: індукції та дедукції, порівняння, систематизації та узагальнення, системного аналізу, економіко-статистичні методи, табличні та графічні методи, а також метод угруповань.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, нормативно-правові акти України, статистичні дані, фінансова звітність підприємства НАСК «Оранта», а також матеріали власних досліджень автора.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для підвищення ефективності формування та управління фінансовими результатами підприємства.

Результати дослідження апробовано на VIII Всеукраїнській науково - практичній конференції «Пріоритети розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції України», (15 квітня 2026 р.) з темою доповіді: «Удосконалення аналізу фінансових результатів підприємства в умовах нестабільного економічного середовища».

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 70 сторінок, містить 14 таблиць та 8 рисунків. Список використаних джерел налічує 46 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та економічний зміст фінансових результатів діяльності підприємства

Фінансові результати діяльності підприємства є узагальнюючим показником, який відображає ефективність його господарювання за певний період. Вони характеризують рівень досягнення основної мети діяльності підприємства — отримання прибутку, а також виступають основою для оцінки фінансового стану, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання [1].

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування поняття «фінансовий результат», що зумовлює необхідність узагальнення існуючих наукових підходів. Різні автори акцентують увагу на окремих аспектах даної категорії: як на результаті співставлення доходів і витрат, як на показнику ефективності діяльності або як на зміні власного капіталу підприємства. Основною проблемою є неоднозначність та розбіжності в підходах до визначення та відображення фінансових результатів підприємства у звітності. Це може призводити до недостатньої об'єктивності та порівнянності фінансової інформації, а також ускладнювати аналіз та прийняття рішень зацікавленими сторонами.

З метою систематизації наукових підходів до визначення сутності фінансових результатів доцільно узагальнити позиції вітчизняних учених (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «фінансовий результат»

Автор	Визначення поняття
Скрипник М.І. [2]	Це прибуток або збиток, який отримує господарюючий суб'єкт унаслідок своєї діяльності. Це поняття тісно пов'язане з поняттями прибутків та збитків; вважається, що прибуток є синонімом фінансового результату. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, вдосконалення його техніко-технологічної бази, забезпечення всіх форм інвестування.
Мардус Н. Ю., Брік С. В. [3]	Фінансовий результат доцільно розглядати як об'єкт та інструмент, що базується на принципах відповідності витрат доходам і є основним показником в управлінні господарською діяльністю підприємства.
Нагорна І.В., Бондаренко В.О. [4]	Фінансовий результат діяльності визначає стан підприємства як і на сьогодні так і прогнозує його можливості в перспективі.
Бутинець Ф.Ф. [5]	Розкриває фінансовий результат через прибуток або збиток організації (співставлення доходів та витрат підприємства, відображених у звіті)
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [6].	Це різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час (приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді).
Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. [7]	Поняття «фінансовий результат» визначають як суму валового доходу від звичайної і надзвичайної діяльності підприємства, зменшеного на суму витрат, пов'язаних із виконанням господарської діяльності на підприємстві, непрямих податків та податку на прибуток за окремий звітний період.
Лесюк А. С. [8]	Під фінансовими результатами слід розуміти збільшення прибутку (збитку) та підвищення рівня рентабельності (збитковості) підприємства від фінансово-господарської діяльності за звітний період.
Яременко Л. М., Авдалян К. В. [9]	Фінансовий результат підприємства виступає основою економічного розвитку і зміцнення фінансових відносин з контрагентами та відображає ефективність його господарювання за всіма напрямками діяльності.
Мазур В. П. [10]	Зіставлення доходів із витратами в певному періоді розкриває загальноекономічний зміст фінансових результатів.

Скасюк Р.В. [11]	Трактує фінансовий результат як якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності підприємства.
Зудова І. Ю., Стась О. Г. [12]	Розглядається фінансовий результат як різниця між позитивними та негативними грошовими потоками підприємства, відповідно доходів та витрат у певному звітному періоді, який оцінюється за потребами користувачів фінансової звітності.
Мулик Т.О., Маренська О.А. Пльонсак О.Л. [13]	Фінансові результати діяльності підприємства характеризуються приростом чистих активів, основним джерелом якого є прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Проведений аналіз наукових підходів свідчить, що фінансовий результат найчастіше розглядається як різниця між доходами та витратами підприємства, що формується у процесі його господарської діяльності. Водночас окремі науковці трактують його ширше — як комплексний показник ефективності діяльності, що відображає не лише абсолютний фінансовий ефект (прибуток або збиток), а й рівень рентабельності, динаміку розвитку та потенціал підприємства.

Таким чином, фінансовий результат доцільно розглядати як багатогранну економічну категорію, що поєднує в собі як кількісні (прибуток, збиток), так і якісні характеристики діяльності підприємства.

Важливим аспектом дослідження фінансових результатів є їх класифікація, яка дозволяє більш глибоко проаналізувати джерела формування та напрями використання прибутку, а також визначити фактори впливу на кінцевий результат діяльності підприємства. З'ясовано, що підходи різних спеціалістів щодо видів фінансових результатів містять суперечливі моменти, навіть на законодавчому рівні.

З огляду на це, доцільно розглянути основні класифікаційні ознаки фінансових результатів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація фінансових результатів підприємств

Класифікаційні ознаки	Види фінансових результатів
За значенням підсумкового результату	- Прибуток - Збиток
За періодом формування	- Прибуток попереднього періоду - Прибуток звітного періоду - Прибуток майбутнього періоду
За процесом формування фінансового результату	- Валовий прибуток - Прибуток до оподаткування - Чистий прибуток
За змістом	- Економічний фінансовий результат - Бухгалтерський фінансовий результат - Податковий фінансовий результат
За складом	- Валовий - Чистий - Маржинальний - Загальний
За видами діяльності	- Результат операційної діяльності - Результат інвестиційної діяльності - Результат фінансової діяльності
За видами виробництва	- Прибуток від діяльності підрозділів основного виробництва - Прибуток від діяльності підрозділів допоміжного виробництва - Прибуток від діяльності обслуговуючих господарств
За ступенем деталізації	- За центрами відповідальності - Підприємство в цілому
За джерелом формування	- Від реалізації - Від володіння - Від змін цін
За відповідністю	- Плановий - Недоотриманий - Надлишковий
За базою оцінки	- Обліковий - Податковий
За метою управління	- За горизонтальним групуванням - За вертикальним групуванням

Як видно з наведеної класифікації, фінансові результати можуть бути структуровані за різними ознаками: за видами діяльності, етапами

формування, економічним змістом, джерелами виникнення тощо. Така деталізація дозволяє здійснювати більш глибокий аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства, виявляти проблемні зони та формувати ефективні управлінські рішення.

Особливе значення у формуванні та відображенні фінансових результатів має фінансова звітність підприємства, зокрема Звіт про фінансові результати, який є основним джерелом інформації для аналізу прибутковості діяльності.

Звіт про фінансові результати відображає структуру доходів, витрат та фінансового результату підприємства, що дозволяє оцінити ефективність його діяльності за звітний період (рис. 1.1).

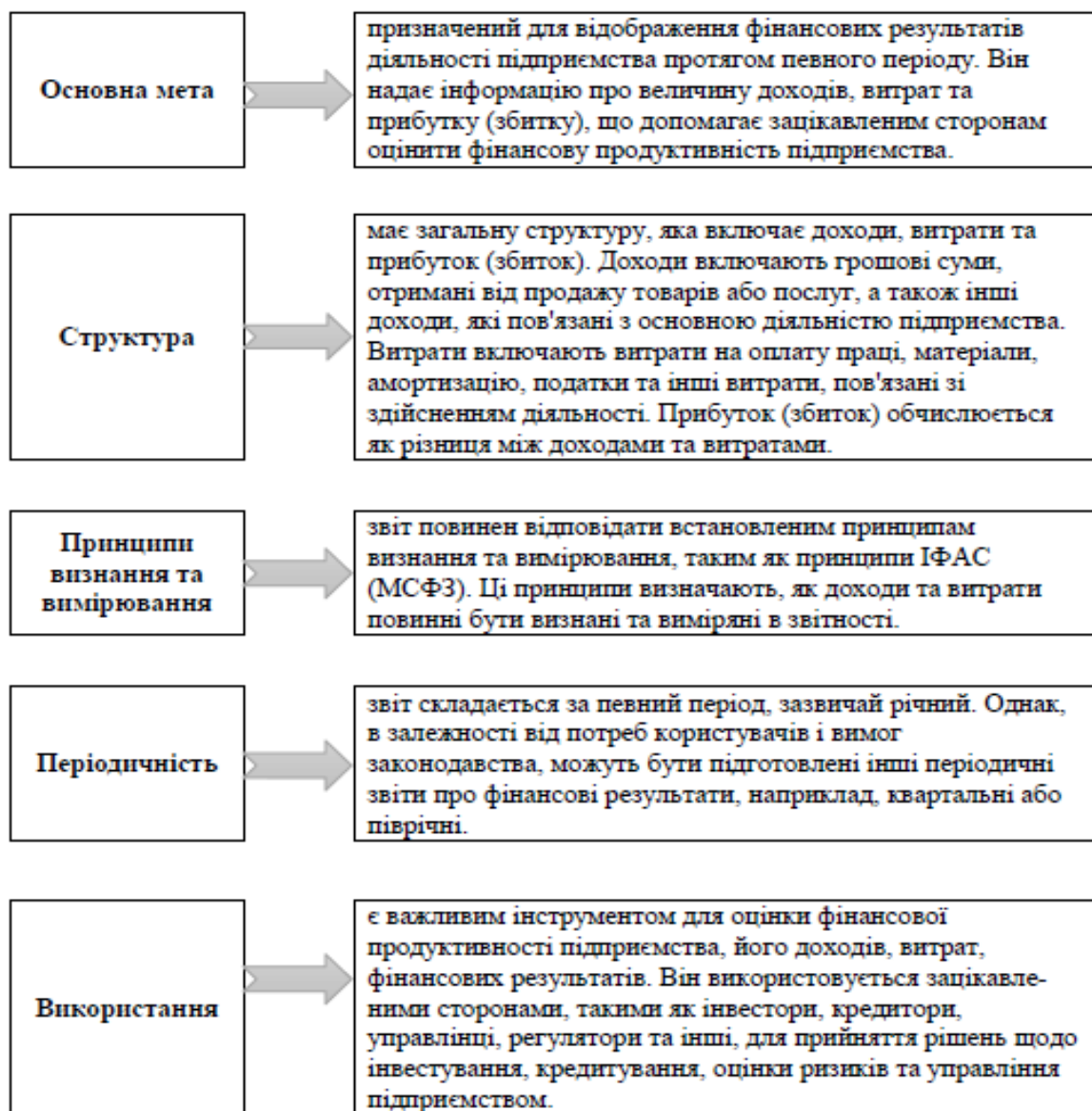

Рис. 1.1. Основні характеристики Звіту про фінансові результати

Зазначений звіт містить інформацію про основні складові формування фінансового результату: чистий дохід від реалізації продукції, собівартість, валовий прибуток, операційні витрати, фінансові доходи та витрати, а також чистий прибуток або збиток. Саме ці показники є базою для проведення подальшого економічного аналізу.

У контексті євроінтеграційних процесів важливим є також порівняння національних підходів до формування фінансової звітності з міжнародними стандартами. Зокрема, доцільно розглянути відповідність структури Звіту про фінансові результати в Україні вимогам Директиви ЄС (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Порівняння Звіту про прибутки і збитки та
Звіту про фінансові результати

Стаття звіту про прибутки і збитки згідно Директиви 34/2013 ЄС	Стаття звіту про фінансові результати згідно НСБО 1
1. Чистий оборот	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
2. Собівартість реалізованої продукції (в тому числі коригування вартості).	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
3. Валовий прибуток або збиток	Валовий прибуток або збиток
4. Витрати на реалізацію (в тому числі коригування вартості)	Витрати на збут
5. Адміністративні витрати (в тому числі коригування вартості).	Адміністративні витрати
6. Інші операційні витрати	Інші операційні витрати
7. Дохід від часток участі	Дохід від участі в капіталі
8. Дохід від інших інвестицій та позик, які є частиною основних засобів	Інші доходи
9. Інший відсотковий та подібний дохід	Інші фінансові доходи
10. Коригування вартості фінансових активів та інвестицій, утримуваних як поточні активи	Інші фінансові доходи Фінансові витрати
11. Інші відсоткові та подібні витрати	Фінансові витрати
12. Податок на прибуток або збиток	Витрати прибуток (дохід) з податку на прибуток
13. Прибуток або збиток після сплати податків	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування
14. Інші податки, не відображені у статтях 1-13	
Прибуток або збиток за фінансовий рік	Чистий фінансовий результат: прибуток або збиток

Порівняльний аналіз свідчить про загальну узгодженість структури фінансової звітності України з міжнародними вимогами, що сприяє підвищенню прозорості фінансової інформації та полегшує інтеграцію вітчизняних підприємств у міжнародний економічний простір.

Отже, фінансові результати є ключовим індикатором ефективності діяльності підприємства, що формується під впливом доходів і витрат та відображає результати господарювання за певний період. Їх глибоке розуміння та системний аналіз створюють основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і забезпечення сталого розвитку підприємства.

1.2. Методичні підходи до аналізу фінансових результатів підприємства

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства є важливою складовою системи фінансового менеджменту, оскільки дозволяє оцінити ефективність господарювання, виявити фактори формування прибутку та визначити резерви його зростання. У сучасних умовах господарювання зростає значення аналітичних методів як інструменту обґрунтування управлінських рішень.

Методичні підходи до аналізу фінансових результатів базуються на використанні системи взаємопов'язаних методів і прийомів. Основною інформаційною базою такого аналізу виступає фінансова звітність підприємства, зокрема Звіт про фінансові результати, Баланс та інші форми звітності.

Одним із базових методів є горизонтальний аналіз, який передбачає дослідження динаміки фінансових показників у часі. Для цього розраховуються абсолютні та відносні відхилення.

Абсолютне відхилення визначається за формулою:

$$\Delta\P = \Pi_{\text{зв}} - \Pi_{\text{баз}} \quad (1.1)$$

де

$\Pi_{\text{зв}}$ — показник у звітному періоді;

$\Pi_{\text{баз}}$ — показник у базовому періоді.

Темп зростання показника розраховується за формулою:

$$T_{\text{зр}} = \frac{\Pi_{\text{зв}}}{\Pi_{\text{баз}}} \times 100\% \quad (1.2)$$

Горизонтальний аналіз дозволяє оцінити тенденції зміни доходів, витрат та прибутку підприємства.

Наступним важливим методом є вертикальний аналіз, який передбачає визначення структури фінансових показників. Частка окремого елемента у загальному обсязі розраховується за формулою:

$$У_{\text{д}} = \frac{\Pi_i}{\Sigma\P} \times 100\% \quad (1.3)$$

де

Π_i — окремий елемент (наприклад, витрати);

$\Sigma\P$ — загальна величина показника (наприклад, дохід).

Вертикальний аналіз дозволяє визначити, які складові формують фінансовий результат та який їх вплив на загальний результат діяльності підприємства.

Важливе місце займає факторний аналіз, який дає змогу оцінити вплив окремих чинників на зміну прибутку. Наприклад, прибуток від реалізації продукції визначається як:

$$\Pi = \text{Д} - \text{В} \quad (1.4)$$

де

Д— дохід;

В— витрати.

Зміна прибутку може бути розкладена на вплив окремих факторів (доходу та витрат) за методом ланцюгових підстановок:

$$\Delta\Pi = (D_{\text{зв}} - D_{\text{баз}}) - (B_{\text{зв}} - B_{\text{баз}}) \quad (1.5)$$

Факторний аналіз дозволяє виявити основні причини зміни фінансових результатів та визначити напрями їх покращення.

Окремим напрямом є аналіз рентабельності, який характеризує ефективність діяльності підприємства.

Рентабельність продажів визначається як:

$$R_{\text{прод}} = \frac{\Pi}{D} \times 100\% \quad (1.6)$$

Рентабельність активів:

$$R_{\text{акт}} = \frac{\Pi}{A} \times 100\% \quad (1.7)$$

де

A— середня вартість активів.

Рентабельність власного капіталу:

$$R_{\text{вк}} = \frac{\Pi}{\text{ВК}} \times 100\% \quad (1.8)$$

де

ВК— власний капітал підприємства.

Зазначені показники дозволяють оцінити ефективність використання ресурсів підприємства та рівень його прибутковості.

Крім зазначених методів, у сучасній практиці широко застосовується комплексний підхід, який передбачає поєднання різних методів аналізу для отримання більш повної оцінки фінансових результатів діяльності підприємства.

З метою узагальнення основних методів аналізу фінансових результатів доцільно представити їх характеристику у вигляді таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Основні методи аналізу фінансових результатів підприємства

Метод аналізу	Сутність	Переваги
Горизонтальний аналіз	Порівняння показників у динаміці за періодами	Виявлення тенденцій розвитку, простота застосування

Метод аналізу	Сутність	Переваги
Вертикальний аналіз	Визначення структури фінансових показників	Дозволяє оцінити вплив окремих складових
Факторний аналіз	Визначення впливу факторів на зміну прибутку	Виявлення причин змін та резервів зростання
Аналіз рентабельності	Оцінка ефективності діяльності підприємства	Характеризує рівень прибутковості та ефективність використання ресурсів
Порівняльний аналіз	Зіставлення показників з іншими підприємствами або нормативами	Оцінка конкурентної позиції підприємства

Таким чином, методичні підходи до аналізу фінансових результатів підприємства являють собою систему взаємопов'язаних методів і прийомів, що забезпечують всебічне дослідження ефективності діяльності підприємства. Їх застосування дозволяє не лише оцінити поточний стан фінансових результатів, а й виявити резерви їх підвищення та обґрунтувати управлінські рішення щодо подальшого розвитку підприємства.

1.3. Інформаційне та нормативно-правове забезпечення аналізу фінансових результатів

Ефективність аналізу фінансових результатів підприємства значною мірою залежить від якості інформаційного забезпечення та відповідності його нормативно-правовим вимогам. Саме достовірна, повна та своєчасна інформація є основою для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів являє собою сукупність даних, що характеризують господарську діяльність підприємства та формуються у процесі бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної

звітності. Основним джерелом інформації виступає фінансова звітність підприємства.

Ключове місце у системі інформаційного забезпечення займає Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), який містить інформацію про доходи, витрати та фінансові результати підприємства за звітний період. Саме на основі цього звіту здійснюється оцінка прибутковості діяльності, визначення рівня рентабельності та аналіз ефективності управління витратами.

Крім того, для проведення комплексного аналізу фінансових результатів використовуються такі джерела інформації:

- 1) Баланс (Звіт про фінансовий стан), що відображає структуру активів і капіталу підприємства;
- 2) Примітки до фінансової звітності, які деталізують окремі показники;
- 3) дані бухгалтерського обліку;
- 4) статистична звітність;
- 5) внутрішня управлінська інформація підприємства.

Важливу роль відіграє також внутрішня інформація підприємства, яка включає бюджети, плани, кошториси, дані управлінського обліку. Використання такої інформації дозволяє здійснювати більш глибокий аналіз фінансових результатів та прогнозувати їх зміни у майбутньому.

Не менш важливим елементом забезпечення аналізу фінансових результатів є нормативно-правова база, яка регулює порядок формування фінансової звітності та визначення фінансових результатів діяльності підприємства.

В Україні основними нормативно-правовими актами у сфері формування фінансових результатів є:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає правові засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;

2. П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», що встановлює загальні принципи складання фінансової звітності;

3. П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», який регламентує порядок формування показників доходів, витрат та прибутку;

4. Податковий кодекс України, який визначає особливості оподаткування прибутку підприємств.

Зазначені нормативні документи забезпечують єдність методологічних підходів до формування фінансових результатів та їх відображення у звітності.

У сучасних умовах важливого значення набуває гармонізація національної системи бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами. Зокрема, підприємства можуть застосовувати Міжнародні стандарти фінансової звітності, які забезпечують прозорість, порівнянність та достовірність фінансової інформації на міжнародному рівні.

Міжнародні стандарти фінансової звітності передбачають більш гнучкий підхід до оцінки активів, доходів та витрат, що дозволяє більш точно відобразити реальний фінансовий стан підприємства. Це особливо важливо для компаній, які працюють на міжнародних ринках або залучають іноземні інвестиції.

З метою узагальнення інформаційної бази аналізу фінансових результатів доцільно систематизувати її основні джерела (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів
підприємства

Джерело інформації	Характеристика
Фінансова звітність	Основне джерело даних про доходи, витрати та прибуток
Бухгалтерський облік	Деталізована інформація про господарські операції
Статистична звітність	Дані для аналізу тенденцій розвитку
Управлінський облік	Внутрішня інформація для прийняття рішень
Нормативно-правові акти	Регламентують формування фінансових результатів

Отже, інформаційне та нормативно-правове забезпечення аналізу фінансових результатів підприємства є важливою складовою ефективного управління його діяльністю. Наявність достовірної інформаційної бази та дотримання нормативних вимог забезпечують об'єктивність аналізу, підвищують якість управлінських рішень та сприяють досягненню стратегічних цілей підприємства.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні та методичні основи формування і аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Встановлено, що фінансові результати є узагальнюючим показником ефективності діяльності підприємства, який відображає рівень його прибутковості та фінансової стійкості. Узагальнення наукових підходів до визначення сутності фінансових результатів показало, що більшість дослідників розглядають їх як різницю між доходами та витратами підприємства, водночас підкреслюючи їх роль як ключового індикатора результативності господарської діяльності.

Розглянута класифікація фінансових результатів дозволила систематизувати їх за різними ознаками, зокрема за видами діяльності, періодом формування, економічним змістом та джерелами виникнення, що створює підґрунтя для більш глибокого аналізу та прийняття ефективних управлінських рішень.

У процесі дослідження методичних підходів до аналізу фінансових результатів встановлено, що найбільш поширеними є горизонтальний, вертикальний, факторний аналіз та аналіз показників рентабельності. Їх комплексне застосування дозволяє оцінити динаміку, структуру та

ефективність формування фінансових результатів, а також виявити основні чинники їх зміни.

Визначено, що важливою умовою проведення якісного аналізу фінансових результатів є належне інформаційне забезпечення, основою якого виступає фінансова звітність підприємства, зокрема Звіт про фінансові результати. Додатковими джерелами інформації є дані бухгалтерського та управлінського обліку, статистична звітність та внутрішні документи підприємства.

Дослідження нормативно-правового забезпечення показало, що формування фінансових результатів регулюється чинним законодавством України, національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами фінансової звітності, що забезпечує єдність підходів до відображення фінансових показників та підвищує рівень прозорості фінансової інформації.

Таким чином, теоретичні та методичні положення, розглянуті у першому розділі, створюють основу для проведення практичного аналізу фінансових результатів діяльності підприємства у наступному розділі роботи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

ПАТ «НАСК «ОРАНТА»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «НАСК «ОРАНТА»

Приватне акціонерне товариство «Національна акціонерна страхова компанія «ОРАНТА» (далі — НАСК «ОРАНТА») є одним із провідних суб'єктів страхового ринку України, що здійснює свою діяльність у сфері надання страхових послуг юридичним та фізичним особам.

НАСК «ОРАНТА» є правонаступником державної страхової установи, створеної ще у 1921 році, що свідчить про значний досвід функціонування компанії на ринку страхових послуг. За роки діяльності підприємство трансформувалося з державної структури у сучасну акціонерну компанію, яка функціонує на ринкових засадах.

Організаційно-правова форма підприємства — приватне акціонерне товариство, що передбачає формування статутного капіталу за рахунок внесків акціонерів та здійснення діяльності з метою отримання прибутку. Управління компанією здійснюється відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів.

Основними органами управління НАСК «ОРАНТА» є:

- загальні збори акціонерів;
- наглядова рада;
- правління (виконавчий орган);
- ревізійні органи (у разі їх створення).

Загальні збори акціонерів є вищим органом управління, який визначає стратегічні напрями діяльності компанії, затверджує фінансові результати та

приймає ключові управлінські рішення. Наглядова рада здійснює контроль за діяльністю виконавчого органу, тоді як правління забезпечує поточне управління діяльністю підприємства.

Організаційна структура НАСК «ОРАНТА» є розгалуженою та включає центральний офіс, регіональні дирекції, відділення та представництва, що дозволяє забезпечувати широкий географічний охоплення клієнтів та ефективну взаємодію з ними.

Рис. 2.1. Схема організаційної структури управління НАСК «Оранта»

Основні структурні підрозділи компанії включають:

- департамент страхування;
- фінансово-економічний підрозділ;
- підрозділи з роботи з клієнтами;
- юридичний відділ;

- відділ ризик-менеджменту;
- служби підтримки та адміністрування.

Така структура забезпечує ефективний розподіл функцій між підрозділами, що сприяє підвищенню якості управління, оптимізації бізнес-процесів та досягненню стратегічних цілей компанії.

Важливою характеристикою НАСК «ОРАНТА» є широка мережа регіональних представництв, що дозволяє компанії забезпечувати доступність страхових послуг для клієнтів у різних регіонах України. Це є одним із факторів підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку страхових послуг.

Таким чином, організаційна структура НАСК «ОРАНТА» характеризується чітким розподілом функцій, багаторівневою системою управління та розгалуженою мережею підрозділів, що забезпечує ефективне функціонування компанії в умовах сучасного ринку.

Упродовж останніх років простежується позитивна тенденція зміни фінансових показників компанії, що свідчить про результативність обраної стратегії її розвитку. Для більш ґрунтовної оцінки результатів діяльності доцільно здійснити аналіз ключових фінансових індикаторів за останні три роки. Такий підхід дає змогу визначити зміни у структурі капіталу, масштабах страхових операцій та рівні прибутковості компанії.

Динаміка та структура основних фінансових показників діяльності НАСК «Оранта» за 2022–2024 рр. наведені в таблиці 2.1.

Проведений аналіз динаміки основних фінансових показників діяльності НАСК «Оранта» за 2022–2024 рр. свідчить про загальну позитивну тенденцію розвитку компанії, що проявляється у зростанні ключових показників фінансової стійкості та прибутковості. Передусім варто зазначити, що статутний фонд підприємства протягом аналізованого періоду залишався незмінним і становив 159 000 тис. грн, що свідчить про стабільність базового капіталу компанії та відсутність додаткових емісій акцій. Водночас основні зміни відбувалися за рахунок нарощення власних фінансових ресурсів.

Таблиця 2.1

Динаміка зміни структури основних фінансових показників діяльності НАСК
«Оранта» за 2022 -2024рр., тис. грн

Показники	Роки			Відхилення 2023/2022рр.		Відхилення 2024/2023рр.	
	2022	2023	2024	+/-	%	+/-	%
Статутний фонд	159000	159000	159000	0	0,0	0	0,0
Власний капітал	322485	411402	487193	+88 917	+27,57	+75 791	+18,42
Випущені страхові контракти, що належать до зобов'язань (раніше - страхові резерви)	675380	820892	945883	+145512	+21,55	+124991	+15,23
Утримувані контракти перестрахування, що належать до активів (раніше частка перестраховальників у страхових резервах)	64501	43331	50158	-21 170	-32,82	+6 827	+15,76
Страхові премії	1182723	1183525	1525624	+802	+0,07	+342099	+28,91
Премії, передані у перестрахування	58861	24181	29968	-34 680	-58,92	+5 787	+23,93
- резидентам	39470	2368	3298	-37 102	-94,00	+930	+39,27
- нерезидентам	19391	21813	26670	+2 422	+12,49	+4 857	+22,27
Страхові виплати	442930	391216	523799	-51 714	-11,68	+132583	+33,89
Виплати, отримані від перестраховальників	21660	31427	8878	+9 767	+45,09	-22 549	-71,75
Чистий прибуток	17536	77068	90651	+59 532	+339,4	+13 583	+17,62

Зокрема, власний капітал підприємства демонструє стійке зростання: у 2023 році він збільшився на 88 917 тис. грн (на 27,57%), а у 2024 році — ще на 75 791 тис. грн (на 18,42%). Така динаміка свідчить про накопичення нерозподіленого прибутку, зміцнення фінансової незалежності компанії та підвищення її інвестиційної привабливості. Важливим показником діяльності страхової компанії є обсяг сформованих страхових зобов'язань. Випущені страхові контракти, що належать до зобов'язань, зростають протягом усього періоду: на 21,55% у 2023 році та на 15,23% у 2024 році. Це свідчить про розширення масштабів страхової діяльності, збільшення кількості укладених договорів та підвищення довіри клієнтів до компанії.

Водночас обсяг утримуваних контрактів перестрахування, що належать до активів, у 2023 році значно зменшився (на 32,82%), що може свідчити про

зміну політики перестраховування — зменшення залежності від перестраховувальників або оптимізацію витрат на перестраховування. У 2024 році спостерігається часткове відновлення цього показника (+15,76%), що вказує на коригування стратегії ризик-менеджменту. Аналіз страхових премій показує, що у 2023 році їх обсяг залишився практично незмінним (+0,07%), що може свідчити про стагнацію ринку або стабілізацію діяльності компанії. Проте у 2024 році відбулося суттєве зростання (+28,91%), що вказує на активізацію продажів страхових продуктів, розширення клієнтської бази або перегляд тарифної політики.

Особливу увагу слід приділити преміям, переданим у перестраховування, які у 2023 році значно скоротилися (−58,92%). Це може свідчити про зменшення обсягів переданих ризиків або підвищення фінансової спроможності компанії самостійно покривати страхові зобов'язання. При цьому скорочення відбулося переважно за рахунок передачі ризиків резидентам (−94%), тоді як передача нерезидентам, навпаки, зросла. У 2024 році спостерігається часткове відновлення цього показника (+23,93%), що може бути пов'язано з адаптацією компанії до змін у ризиковому середовищі.

Щодо страхових виплат, у 2023 році відбулося їх зниження (−11,68%), що може свідчити про зменшення кількості страхових випадків або покращення якості страхового портфеля. Проте у 2024 році виплати суттєво зросли (+33,89%), що може бути наслідком як збільшення обсягів страхування, так і зростання страхових ризиків. Водночас виплати, отримані від перестраховувальників, у 2023 році зросли (+45,09%), що частково компенсувало витрати компанії. Проте у 2024 році спостерігається різке їх зниження (−71,75%), що може свідчити про зменшення участі перестраховувальників у покритті збитків або зміну структури ризиків.

Найбільш показовим є зростання чистого прибутку підприємства, який у 2023 році збільшився більш ніж у 4 рази (+339,4%), а у 2024 році продовжив зростання (+17,62%). Така динаміка свідчить про підвищення ефективності

діяльності компанії, оптимізацію витрат та успішну реалізацію фінансової стратегії.

Узагальнюючи результати аналізу, можна зробити висновок, що НАСК «Оранта» демонструє позитивну динаміку розвитку, яка характеризується зростанням власного капіталу, збільшенням обсягів страхових операцій та підвищенням прибутковості. Водночас окремі коливання показників, зокрема у сфері перестраховування та страхових виплат, свідчать про вплив зовнішніх факторів та необхідність подальшого вдосконалення системи управління ризиками.

З метою більш наочного відображення структури діяльності НАСК «Оранта» доцільно розглянути основні напрями надання страхових послуг, які формують її дохідну базу та визначають спеціалізацію компанії на страховому ринку. Візуалізація цих напрямів дозволяє краще зрозуміти структуру страхового портфеля та рівень диверсифікації діяльності підприємства.

Як видно з рисунка 2.2, діяльність НАСК «Оранта» охоплює чотири ключові напрями страхування: страхування життя, майна, автомобільного транспорту та інвестицій. Така структура свідчить про диверсифікований характер діяльності компанії, що дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з коливанням попиту на окремі види страхових послуг.

Рисунок 2.1. Основні напрями діяльності НАСК «Оранта»

Зокрема, страхування життя забезпечує довгострокові надходження та формує стабільну клієнтську базу, тоді як страхування майна та автотранспорту орієнтоване на покриття поточних ризиків фізичних і юридичних осіб. У свою чергу, страхування інвестицій сприяє розширенню фінансових можливостей компанії та підвищенню рівня її прибутковості. Диверсифікація страхових продуктів сприяє формуванню збалансованого страхового портфеля, що є важливим чинником фінансової стійкості компанії. Це дозволяє підприємству ефективно реагувати на зміни ринкового середовища, забезпечувати стабільність доходів та підвищувати конкурентоспроможність на ринку страхових послуг.

Отже, проведений аналіз організаційних та економічних характеристик НАСК «Оранта» свідчить, що компанія є стабільним та досвідченим учасником страхового ринку України, який має розвинену систему управління та диверсифіковану структуру діяльності. Організаційна побудова підприємства характеризується чітким розподілом функцій між структурними підрозділами, наявністю ефективної системи управління та розгалуженою мережею регіональних представництв, що забезпечує високий рівень доступності страхових послуг для клієнтів. Економічна характеристика компанії свідчить про позитивну динаміку її розвитку, що проявляється у зростанні власного капіталу, збільшенні обсягів страхових операцій та підвищенні рівня прибутковості. Водночас окремі коливання показників, зокрема у сфері перестрахування та страхових виплат, вказують на вплив зовнішніх економічних чинників та специфіку функціонування страхового ринку. Загалом діяльність НАСК «Оранта» характеризується ефективним поєднанням різних видів страхування, що забезпечує формування збалансованого страхового портфеля та сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, результати проведеного дослідження створюють підґрунтя для більш детального аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, який буде здійснено у наступному підрозділі.

2.2. Аналіз динаміки та структури фінансових результатів підприємства

Фінансові результати є одним із ключових показників ефективності діяльності страхової компанії, оскільки відображають рівень її прибутковості, фінансової стійкості та здатності виконувати зобов'язання перед страхувальниками. Для страхових компаній особливого значення набуває забезпечення збалансованості між обсягами страхових премій, рівнем страхових виплат та витратами на ведення діяльності, адже саме ці показники визначають ефективність функціонування страховика на ринку.

НАСК «Оранта» є однією з провідних страхових компаній України, яка має багаторічний досвід роботи на ринку страхових послуг та займає вагоме місце серед вітчизняних страховиків. Компанія здійснює діяльність у сфері ризикового страхування та надає широкий спектр страхових послуг як фізичним, так і юридичним особам. Основними напрямками діяльності є автострахування, страхування майна, медичне страхування, страхування відповідальності, а також інші види добровільного та обов'язкового страхування.

Важливою перевагою НАСК «Оранта» є наявність розгалуженої регіональної мережі, що забезпечує доступність страхових послуг у різних регіонах України та сприяє формуванню стабільної клієнтської бази. Компанія активно впроваджує сучасні цифрові технології, удосконалює процеси обслуговування клієнтів та адаптує страхові продукти відповідно до потреб ринку.

У сучасних умовах функціонування страхового ринку НАСК «Оранта» здійснює активну політику щодо розширення страхового портфеля, підвищення якості страхових послуг та зміцнення фінансової стійкості. Значна увага приділяється управлінню страховими ризиками, оптимізації витрат та забезпеченню належного рівня платоспроможності компанії, що є особливо важливим в умовах нестабільного економічного середовища.

Ефективність діяльності страхової компанії значною мірою визначається результативністю формування страхових премій, рівнем страхових виплат, обсягом витрат та здатністю компанії генерувати прибуток. Саме тому аналіз фінансових результатів НАСК «Оранта» дозволяє оцінити не лише поточний фінансовий стан підприємства, а й визначити перспективи його подальшого розвитку та конкурентоспроможності на страховому ринку України. Аналіз фінансових результатів НАСК «Оранта» дозволяє оцінити тенденції розвитку компанії, визначити ефективність її діяльності та виявити основні фактори впливу на формування прибутку. Особливу увагу доцільно приділити дослідженню динаміки доходів, витрат та фінансових результатів, оскільки саме ці показники найбільш повно характеризують результативність діяльності страхової компанії.

Для оцінки фінансових результатів діяльності НАСК «Оранта» доцільно проаналізувати основні показники фінансово-господарської діяльності компанії за 2022–2024 рр., що наведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз фінансових результатів НАСК «Оранта» за 2022–2024 рр., тис. грн

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхи- лення 2023/2022	Темп приросту, %	Відхи- лення 2024/2023	Темп приросту, %
Дохід від страхування	1182723	1341196	1962047	+158 473	+13,40	+620 851	+46,29
Процентні доходи	–	132 217	199 852	+132 217	–	+67 635	+51,15
Інші доходи	–	80 014	94 500	+80 014	–	+14 486	+18,11
Страхові виплати	442 930	573 224	789 515	+130 294	+29,42	+216 291	+37,73
Інші витрати на страхові послуги	–	560 196	643 875	+560 196	–	+83 679	+14,94
Адміністративні витрати	–	173 252	256 186	+173 252	–	+82 934	+47,87
Прибуток до оподаткування	17 536	156 626	265 012	+139 090	+793,15	+108 386	+69,20
Чистий прибуток	17 536	89 390	157 423	+71 854	+409,73	+68 033	+76,11

Проведений аналіз фінансових результатів НАСК «Оранта» за 2022–2024 рр. свідчить про суттєве покращення ефективності діяльності компанії та активне нарощення обсягів страхового бізнесу. Насамперед позитивною тенденцією є стабільне зростання доходу від страхування. У 2023 році він збільшився на 158 473 тис. грн, або на 13,4%, порівняно з 2022 роком, а у 2024

році темп зростання значно прискорився — дохід зріс ще на 620 851 тис. грн, або на 46,29%. Така динаміка свідчить про розширення клієнтської бази, зростання обсягів страхових послуг та посилення ринкових позицій компанії. Важливим джерелом формування фінансових результатів стали також процентні доходи, обсяг яких у 2024 році зріс на 51,15% порівняно з 2023 роком. Це свідчить про підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та інвестиційною діяльністю компанії. Позитивна тенденція спостерігається і щодо інших доходів, які у 2024 році зросли на 18,11%, що може бути пов'язано зі збільшенням обсягів додаткових фінансових операцій та супутніх послуг. Разом із доходами суттєво зростали і витрати підприємства. Так, страхові виплати у 2023 році збільшилися на 29,42%, а у 2024 році — ще на 37,73%. Подібна динаміка є закономірною для страхової компанії в умовах розширення страхового портфеля та збільшення кількості укладених договорів. Значне зростання спостерігається також за статтею інших витрат на страхові послуги, які у 2024 році збільшилися на 14,94%. Це може бути пов'язано зі збільшенням витрат на супровід страхових операцій, перестраховування та обслуговування клієнтів. Водночас адміністративні витрати у 2024 році зросли майже на 48%, що свідчить про підвищення витрат на управління компанією, оплату праці персоналу, цифровізацію процесів та забезпечення функціонування регіональної мережі.

Незважаючи на зростання витрат, компанія демонструє суттєве покращення фінансових результатів. Зокрема, прибуток до оподаткування у 2024 році зріс на 69,2%, а чистий прибуток — на 76,11% порівняно з попереднім роком. Особливо показовим є той факт, що у 2023 році чистий прибуток компанії збільшився більш ніж у 4 рази порівняно з 2022 роком. Це свідчить про підвищення ефективності діяльності НАСК «Оранта», оптимізацію структури витрат та успішну адаптацію компанії до складних умов функціонування страхового ринку.

Отже, результати аналізу підтверджують, що НАСК «Оранта» характеризується позитивною динамікою фінансових результатів,

збільшенням обсягів страхового бізнесу та зростанням прибутковості діяльності. Разом з тим, суттєве підвищення витрат вимагає подальшого вдосконалення системи управління витратами та ризиками з метою забезпечення стабільного розвитку компанії у майбутньому.

Одним із найважливіших показників ефективності діяльності страхової компанії є чистий прибуток, який відображає кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства після покриття всіх витрат та сплати податків. Саме динаміка чистого прибутку дозволяє оцінити рівень прибутковості компанії, ефективність управління фінансовими ресурсами та результативність реалізації її фінансової стратегії.

Для більш наочного відображення тенденцій зміни фінансових результатів НАСК «Оранта» доцільно розглянути динаміку чистого прибутку компанії за 2022–2024 рр. (рис. 2.2).

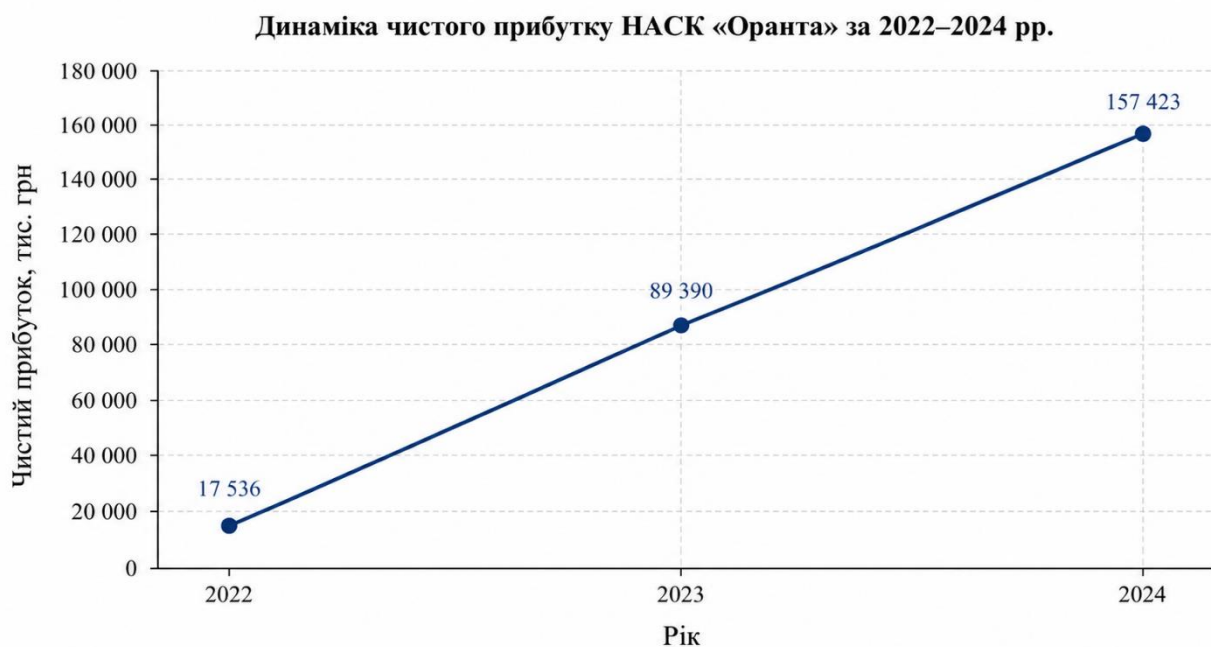

Рисунок 2.2 – Динаміка чистого прибутку НАСК «Оранта» за 2022–2024 рр.

Як видно з рисунка 2.2, протягом аналізованого періоду спостерігається стійка тенденція до зростання чистого прибутку НАСК «Оранта». У 2022 році чистий прибуток компанії становив 17 536 тис. грн, у 2023 році зріс до 89 390 тис. грн, а у 2024 році досяг 157 423 тис. грн. Найбільш суттєве зростання відбулося у 2023 році, коли обсяг чистого прибутку збільшився більш ніж у

чотири рази порівняно з 2022 роком. Така динаміка свідчить про покращення результативності діяльності компанії, зростання обсягів страхових премій та підвищення ефективності управління витратами. У 2024 році позитивна тенденція збереглася, що підтверджує стабільність розвитку компанії та зміцнення її фінансових позицій на страховому ринку України.

Для більш глибокого розуміння формування фінансових результатів НАСК «Оранта» доцільно проаналізувати структуру доходів компанії у 2024 році. Такий аналіз дозволяє визначити питому вагу кожного виду доходів у їх загальному обсязі та оцінити основні джерела формування фінансових ресурсів підприємства. Структуру доходів НАСК «Оранта» у 2024 році наведено на рисунку 2.3.

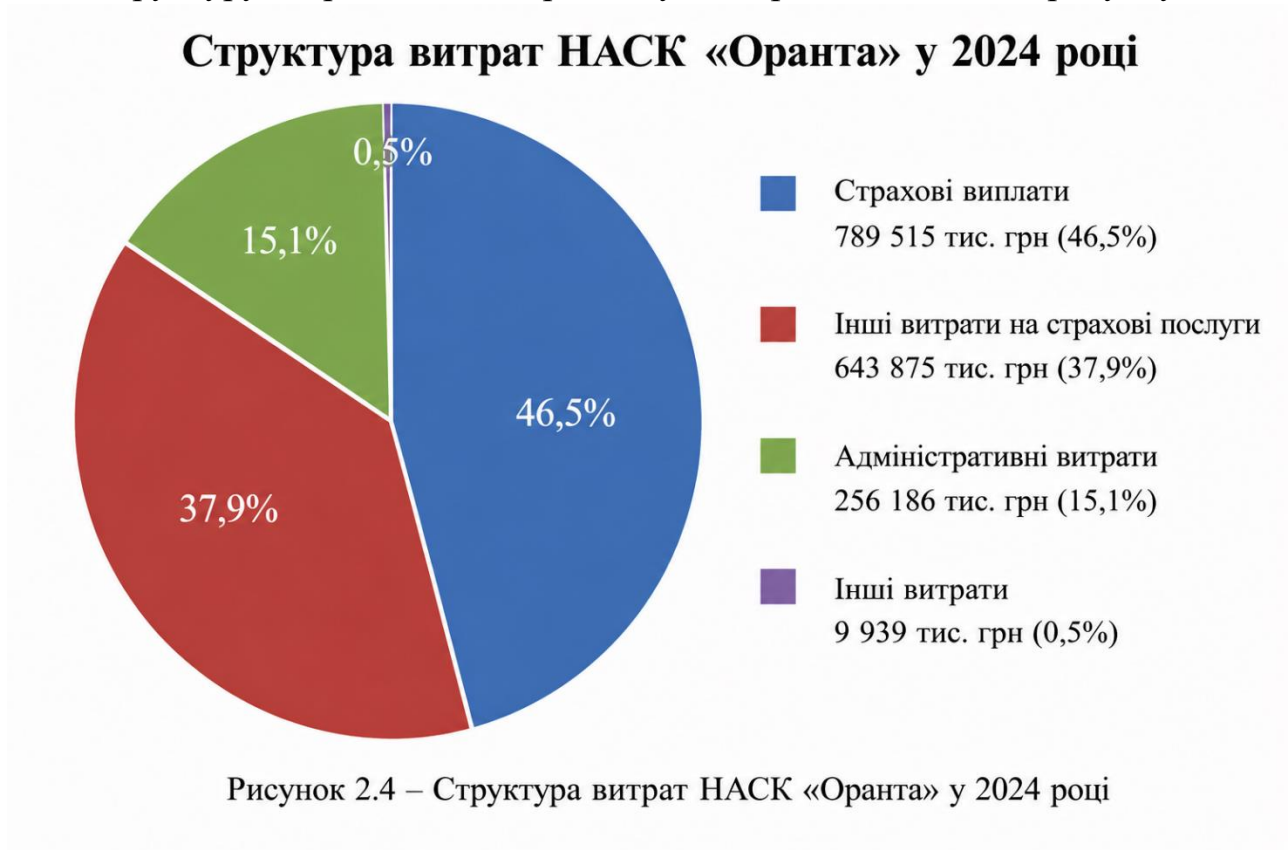
Рисунок 2.3 – Структура доходів НАСК «Оранта» у 2024 році

Як видно з рисунка 2.3, основним джерелом доходів компанії у 2024 році є дохід від страхування, частка якого становить 84,8% у загальній структурі доходів. Це свідчить про домінування основної діяльності у формуванні фінансових результатів підприємства та підтверджує спеціалізацію компанії на наданні страхових послуг. Процентні доходи займають 8,6% у структурі доходів, що свідчить про наявність додаткових джерел формування прибутку.

за рахунок фінансової та інвестиційної діяльності компанії. Частка інших доходів становить 6,6%, що характеризує помірний рівень диверсифікації фінансових надходжень підприємства.

Таким чином, структура доходів НАСК «Оранта» характеризується високою залежністю від результатів страхової діяльності, що є типовим для страхових компаній та свідчить про ефективне функціонування основного напрямку діяльності підприємства. Важливим етапом аналізу фінансових результатів є також дослідження структури витрат компанії, оскільки саме ефективне управління витратами значною мірою визначає рівень прибутковості діяльності підприємства.

Структуру витрат НАСК «Оранта» у 2024 році наведено на рисунку 2.4.

Як видно з рисунка 2.4, найбільшу питому вагу у структурі витрат компанії у 2024 році займають страхові виплати — 46,5%. Значна частка даної статті витрат є закономірною для страхової компанії та свідчить про виконання підприємством своїх зобов'язань перед страхувальниками. Водночас вагому частку займають інші витрати на страхові послуги — 37,9%, що пов'язано з витратами на перестраховування, супровід страхових договорів

та обслуговування клієнтів. Адміністративні витрати становлять 15,1% загального обсягу витрат та включають витрати на управління компанією, оплату праці персоналу, утримання офісів та інформаційне забезпечення діяльності підприємства.

Порівняння структури доходів і витрат свідчить про те, що основна діяльність НАСК «Оранта» забезпечує стабільне формування доходів, а ефективне управління витратами сприяє підвищенню прибутковості компанії.

Для більш детальної оцінки ефективності діяльності НАСК «Оранта» доцільно проаналізувати показники рентабельності підприємства, які дозволяють визначити рівень прибутковості та ефективність використання фінансових ресурсів компанії. Відповідні розрахунки наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники рентабельності НАСК «Оранта» за 2022–2024 рр.

Показники	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024/2022
Рентабельність продажів, %	Чистий прибуток / Дохід від страхування $\times 100$	1,48	6,67	8,02	+6,54
Рентабельність активів, %	Чистий прибуток / Активи $\times 100$	0,77	3,94	6,81	+6,04
Рентабельність власного капіталу, %	Чистий прибуток / Власний капітал $\times 100$	5,44	21,73	32,31	+26,87

Показники рентабельності є важливими індикаторами ефективності діяльності підприємства, оскільки характеризують рівень прибутковості та результативність використання фінансових ресурсів. Для страхової компанії аналіз рентабельності дозволяє оцінити здатність формувати прибуток в умовах зростання страхових ризиків та високої конкуренції на ринку страхових послуг.

Згідно з даними таблиці 2.3, протягом 2022–2024 рр. спостерігається стійка позитивна динаміка всіх показників рентабельності НАСК «Оранта». Так, рентабельність продажів у 2022 році становила 1,48%, що свідчило про низький рівень прибутковості страхової діяльності. У 2023 році показник зріс до 6,67%, а у 2024 році — до 8,02%. Зростання рентабельності продажів

свідчить про підвищення ефективності формування доходів та покращення управління витратами компанії.

Позитивна тенденція характерна і для рентабельності активів, яка у 2022 році становила лише 0,77%, тоді як у 2024 році досягла 6,81%. Це свідчить про підвищення ефективності використання активів підприємства та зростання здатності компанії генерувати прибуток за рахунок наявних ресурсів. Найбільш суттєве зростання спостерігається за показником рентабельності власного капіталу. У 2022 році він становив 5,44%, у 2023 році — 21,73%, а у 2024 році — 32,31%. Така динаміка свідчить про значне підвищення ефективності використання власного капіталу та зростання фінансової привабливості компанії для інвесторів.

Загалом результати аналізу показують, що НАСК «Оранта» протягом досліджуваного періоду суттєво покращила рівень прибутковості своєї діяльності. Зростання показників рентабельності свідчить про ефективну фінансову політику компанії, зміцнення її фінансового стану та підвищення конкурентоспроможності на страховому ринку України.

Важливим етапом оцінки фінансового стану страхової компанії є аналіз показників ліквідності та платоспроможності, оскільки саме вони характеризують здатність підприємства своєчасно виконувати свої поточні та довгострокові зобов'язання. Для страхових компаній підтримання належного рівня ліквідності має особливе значення, адже забезпечує своєчасність здійснення страхових виплат та стабільність функціонування на страховому ринку.

Оцінка ліквідності дозволяє визначити рівень забезпеченості поточних зобов'язань оборотними активами, а також проаналізувати фінансову стійкість підприємства в умовах змін зовнішнього середовища.

Для більш детальної оцінки фінансової стійкості НАСК «Оранта» доцільно проаналізувати основні показники ліквідності та платоспроможності підприємства за 2023–2024 рр., що наведені у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники ліквідності та платоспроможності НАСК «Оранта»
за 2023–2024 рр.

Показники	Формула розрахунку	2023 р.	2024 р.	Відхилення
Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	0,2415	0,5827	+0,3412
Коефіцієнт поточної ліквідності	(Оборотні активи – запаси) / Поточні зобов'язання	0,2358	0,5774	+0,3416
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Грошові кошти + короткострокові фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання	0,1417	0,5049	+0,3632
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	Власний капітал / Валюта балансу	0,3182	0,3337	+0,0155

Результати проведеного аналізу свідчать про покращення показників ліквідності та платоспроможності НАСК «Оранта» у 2024 році порівняно з 2023 роком. Так, коефіцієнт загальної ліквідності зріс з 0,2415 до 0,5827, що свідчить про підвищення здатності компанії покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Аналогічна тенденція спостерігається і щодо коефіцієнта поточної ліквідності, значення якого збільшилося на 0,3416. Суттєве зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності свідчить про збільшення частки найбільш ліквідних активів у структурі оборотних активів підприємства, що позитивно характеризує рівень його фінансової стабільності. Коефіцієнт автономії у 2024 році також продемонстрував позитивну динаміку та становив 0,3337, що свідчить про поступове зміцнення фінансової незалежності підприємства та зростання частки власного капіталу у структурі джерел фінансування.

Отже, результати аналізу ліквідності та платоспроможності НАСК «Оранта» свідчать про покращення фінансового стану компанії та підвищення її здатності виконувати фінансові зобов'язання, що є позитивним фактором забезпечення стабільності діяльності підприємства.

2.3. Оцінка ефективності формування фінансових результатів підприємства

Ефективність формування фінансових результатів є одним із ключових критеріїв оцінки діяльності підприємства, оскільки відображає здатність компанії забезпечувати стабільне зростання прибутку, підтримувати фінансову стійкість та ефективно використовувати наявні ресурси. Для страхової компанії особливе значення має забезпечення оптимального співвідношення між обсягами страхових премій, рівнем страхових виплат, витратами на ведення діяльності та кінцевими фінансовими результатами.

Оцінка ефективності формування фінансових результатів НАСК «Оранта» дозволяє визначити основні чинники впливу на прибутковість діяльності компанії, оцінити якість управління фінансовими ресурсами та виявити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства.

З метою визначення основних факторів, які вплинули на формування фінансових результатів НАСК «Оранта» у 2022–2024 рр., доцільно узагальнити їх у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Основні фактори впливу на фінансові результати НАСК «Оранта»

Фактор	Характер впливу	Результат впливу
Зростання страхових премій	Позитивний	Збільшення доходів та прибутку
Зростання процентних доходів	Позитивний	Додаткове формування фінансових результатів
Розширення страхового портфеля	Позитивний	Підвищення обсягів страхової діяльності
Зростання страхових виплат	Негативний	Збільшення витрат компанії
Зростання адміністративних витрат	Негативний	Зниження рівня прибутковості
Оптимізація інших витрат	Позитивний	Підвищення ефективності діяльності
Покращення ліквідності та платоспроможності	Позитивний	Зміцнення фінансової стійкості

Як свідчать результати аналізу, ключовим позитивним фактором формування фінансових результатів НАСК «Оранта» стало зростання обсягів страхових премій, що забезпечило збільшення доходів компанії та сприяло підвищенню рівня прибутковості діяльності. Важливу роль у покращенні фінансових результатів також відіграло зростання процентних доходів, яке свідчить про ефективне управління фінансовими активами та інвестиційною діяльністю підприємства. Позитивним фактором є також розширення страхового портфеля компанії, що дозволило збільшити масштаби страхової діяльності та зміцнити позиції НАСК «Оранта» на ринку страхових послуг.

Для більш наочного відображення факторів формування фінансових результатів НАСК «Оранта» доцільно представити їх графічно (рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – Основні фактори формування фінансових результатів НАСК «Оранта»

Рисунок 2.5 – Основні фактори формування фінансових результатів НАСК «Оранта»

Як видно з рисунка 2.5, формування фінансових результатів НАСК «Оранта» залежить від сукупного впливу як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Найбільший позитивний вплив на результати діяльності компанії здійснюють обсяги страхових премій, інвестиційні доходи та ефективність управління страховим портфелем.

Разом із тим, на фінансові результати підприємства негативно впливало суттєве зростання страхових виплат та адміністративних витрат, що пов'язано зі збільшенням обсягів страхової діяльності, підвищенням операційних витрат та ускладненням умов функціонування страхового ринку. Водночас компанії вдалося частково компенсувати негативний вплив витрат завдяки оптимізації окремих статей витрат та підвищенню ефективності фінансового управління.

Водночас значний вплив на фінансові результати мають страхові виплати, рівень витрат на ведення діяльності та загальний стан страхового ринку. Ефективне управління зазначеними факторами є важливою умовою забезпечення стабільного розвитку компанії та підвищення її конкурентоспроможності.

Для комплексної оцінки ефективності діяльності НАСК «Оранта» доцільно узагальнити основні результати аналізу у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Оцінка ефективності діяльності НАСК «Оранта» у 2022–2024 рр.

Показник оцінки	Характеристика
Динаміка доходів	Позитивна, спостерігається суттєве зростання страхових премій
Динаміка витрат	Негативна тенденція до зростання витрат, особливо страхових виплат
Рівень прибутковості	Високі темпи зростання чистого прибутку
Рентабельність	Показники рентабельності мають позитивну динаміку
Ліквідність	Спостерігається покращення показників ліквідності
Платоспроможність	Компанія залишається фінансово стійкою
Загальна оцінка	Ефективність діяльності підприємства зростає

Узагальнення результатів проведеного аналізу свідчить про загальне покращення ефективності діяльності НАСК «Оранта» у 2022–2024 рр. Компанія демонструє стійке зростання доходів, прибутку та показників рентабельності, що свідчить про результативність фінансової політики та ефективність управління страховою діяльністю. Позитивною тенденцією є також покращення показників ліквідності та платоспроможності, що характеризує зміцнення фінансової стійкості підприємства та підвищення його здатності виконувати фінансові зобов'язання. Разом із тим, негативним фактором залишається суттєве зростання витрат, насамперед страхових виплат та адміністративних витрат, що потребує подальшого вдосконалення системи управління витратами та ризиками.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать, що НАСК «Оранта» характеризується достатньо високим рівнем ефективності формування фінансових результатів та має потенціал для подальшого розвитку. Водночас для забезпечення стабільного зростання прибутковості компанії необхідним є впровадження заходів щодо оптимізації витрат, підвищення ефективності управління страховим портфелем та зміцнення фінансової стійкості підприємства, що зумовлює необхідність розробки відповідних напрямів удосконалення діяльності компанії у наступному розділі роботи.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи проведено комплексний аналіз фінансових результатів діяльності НАСК «Оранта», досліджено організаційно-економічні особливості функціонування компанії, а також здійснено оцінку ефективності формування її фінансових результатів.

У процесі дослідження встановлено, що НАСК «Оранта» є одним із провідних учасників страхового ринку України, діяльність якого характеризується розвиненою організаційною структурою, широкою мережею регіональних представництв та диверсифікованим страховим портфелем.

Компанія здійснює активну діяльність у сфері страхування майна, автострахування, страхування життя та інших видів страхових послуг, що забезпечує стабільність її функціонування на ринку.

Аналіз основних фінансових показників компанії за 2022–2024 рр. показав позитивну динаміку розвитку підприємства. Зокрема, спостерігається суттєве зростання власного капіталу, страхових премій та чистого прибутку компанії. Встановлено, що чистий прибуток НАСК «Оранта» у 2024 році зріс до 157 423 тис. грн, що свідчить про підвищення ефективності діяльності підприємства та покращення результативності управління фінансовими ресурсами.

Дослідження структури доходів показало, що основним джерелом формування фінансових результатів компанії є дохід від страхової діяльності, частка якого у 2024 році становила понад 84% загального обсягу доходів. Це свідчить про ефективне функціонування основного напрямку діяльності підприємства та зміцнення його позицій на страховому ринку.

Аналіз структури витрат дозволив встановити, що найбільшу питому вагу займають страхові виплати та витрати на страхові послуги, що є характерним для діяльності страхових компаній. Водночас спостерігається суттєве зростання адміністративних витрат, що потребує подальшого вдосконалення системи управління витратами.

Проведений аналіз показників рентабельності свідчить про підвищення ефективності використання активів, власного капіталу та страхових ресурсів підприємства. Упродовж досліджуваного періоду спостерігається позитивна динаміка показників рентабельності, що підтверджує покращення рівня прибутковості діяльності НАСК «Оранта».

Оцінка ліквідності та платоспроможності компанії показала поступове зміцнення фінансової стійкості підприємства та покращення його здатності виконувати поточні фінансові зобов'язання. Позитивна динаміка коефіцієнтів ліквідності свідчить про підвищення рівня фінансової безпеки компанії.

У результаті оцінки ефективності формування фінансових результатів встановлено, що ключовими позитивними факторами розвитку НАСК «Оранта» є зростання страхових премій, розширення страхового портфеля, підвищення інвестиційних доходів та покращення показників ліквідності. Водночас негативний вплив на результати діяльності здійснюють високі темпи зростання страхових виплат та адміністративних витрат.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать про достатньо високий рівень ефективності діяльності НАСК «Оранта» та наявність позитивних тенденцій її розвитку. Разом із тим, для забезпечення подальшого зростання прибутковості та зміцнення конкурентних позицій компанії необхідним є впровадження заходів щодо оптимізації витрат, підвищення ефективності управління страховими ризиками та вдосконалення фінансової політики підприємства, що буде розглянуто у наступному розділі роботи.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Виявлення резервів зростання фінансових результатів підприємства

У сучасних умовах функціонування страхового ринку питання пошуку резервів підвищення фінансових результатів набуває особливо важливого значення для забезпечення стабільного розвитку страхової компанії. Ефективність діяльності страховика значною мірою залежить від здатності своєчасно адаптуватися до змін ринкового середовища, оптимізувати витрати, розширювати клієнтську базу та підвищувати якість страхових послуг.

Для НАСК «Оранта» виявлення резервів зростання фінансових результатів є важливою складовою підвищення конкурентоспроможності та зміцнення фінансової стійкості компанії. Проведений у попередньому розділі аналіз показав, що підприємство демонструє позитивну динаміку розвитку, однак поряд із цим спостерігається зростання страхових виплат, адміністративних витрат та інших витрат, що потребує впровадження додаткових заходів щодо підвищення ефективності діяльності.

Резерви зростання фінансових результатів страхової компанії можуть формуватися як за рахунок збільшення доходів, так і шляхом оптимізації витрат та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Особливого значення для страхових компаній набуває вдосконалення системи управління страховими ризиками, розвиток цифрових технологій, автоматизація бізнес-процесів та підвищення якості обслуговування клієнтів.

В умовах цифровізації фінансового сектору одним із перспективних напрямів розвитку є розширення онлайн-страхування та впровадження сучасних інформаційних технологій, що дозволяють підвищити швидкість

обслуговування клієнтів, зменшити витрати на ведення діяльності та збільшити обсяги реалізації страхових продуктів.

Крім того, важливим резервом підвищення фінансових результатів є оптимізація структури витрат компанії. Зниження адміністративних витрат, удосконалення системи управління страховими виплатами та мінімізація непродуктивних витрат сприятимуть підвищенню рівня прибутковості діяльності підприємства.

Важливу роль у забезпеченні стабільного розвитку страхової компанії відіграє також ефективне управління страховими резервами та інвестиційною діяльністю. Раціональне розміщення фінансових ресурсів дозволяє отримувати додаткові доходи та зміцнювати фінансову стійкість підприємства.

З метою узагальнення основних резервів підвищення фінансових результатів НАСК «Оранта» доцільно систематизувати їх у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні резерви зростання фінансових результатів НАСК «Оранта»

Напрямок формування резервів	Основні резерви
Збільшення доходів	розширення страхового портфеля; впровадження нових страхових продуктів; розвиток онлайн-страхування
Оптимізація витрат	скорочення адміністративних витрат; автоматизація бізнес-процесів; електронний документообіг
Управління страховими ризиками	удосконалення системи перестрахування; аналіз збитковості; зниження рівня страхового шахрайства
Підвищення якості обслуговування клієнтів	розвиток цифрових сервісів; прискорення врегулювання страхових випадків; програми лояльності
Інвестиційна діяльність	ефективніше розміщення страхових резервів; диверсифікація фінансових вкладень
Фінансова стійкість	покращення ліквідності та платоспроможності; зміцнення власного капіталу

Як свідчать дані таблиці 3.1, основні резерви зростання фінансових результатів НАСК «Оранта» пов'язані насамперед із підвищенням ефективності основної страхової діяльності, оптимізацією витрат та впровадженням сучасних цифрових технологій. Одним із найбільш перспективних напрямів є розширення страхового портфеля та впровадження нових страхових продуктів. Це дозволить компанії збільшити обсяги страхових премій, розширити клієнтську базу та зміцнити свої позиції на страховому ринку. Особливого значення в сучасних умовах набуває розвиток онлайн-страхування, яке забезпечує спрощення процесу оформлення страхових послуг та підвищує доступність страхових продуктів для клієнтів.

Важливим резервом підвищення прибутковості діяльності компанії є оптимізація витрат. Автоматизація бізнес-процесів та впровадження електронного документообігу дозволять скоротити адміністративні витрати, підвищити швидкість обробки інформації та покращити ефективність управління діяльністю підприємства. Суттєвий вплив на фінансові результати страхової компанії має також система управління ризиками. Удосконалення механізмів перестрахування та проведення постійного аналізу збитковості страхових операцій сприятимуть зниженню рівня фінансових ризиків та мінімізації можливих збитків компанії.

Перспективним напрямом розвитку є покращення якості обслуговування клієнтів за рахунок впровадження цифрових сервісів та прискорення врегулювання страхових випадків. Це дозволить підвищити рівень довіри клієнтів до компанії та сприятиме зростанню обсягів страхових послуг. Важливим резервом зміцнення фінансових результатів є також ефективне управління інвестиційною діяльністю компанії. Раціональне розміщення страхових резервів та диверсифікація фінансових вкладень дозволять отримувати додаткові інвестиційні доходи та підвищити фінансову стійкість підприємства.

Таким чином, реалізація виявлених резервів дозволить НАСК «Оранта» підвищити рівень прибутковості діяльності, зміцнити конкурентні позиції на

страховому ринку та забезпечити стабільне зростання фінансових результатів у довгостроковій перспективі. Отримані результати дослідження створюють основу для розробки конкретних заходів щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства, що буде розглянуто у наступному підрозділі роботи.

Для більш наочного відображення основних напрямів підвищення ефективності діяльності НАСК «Оранта» доцільно узагальнити резерви зростання фінансових результатів у вигляді схеми. Візуалізація резервів дозволяє систематизувати ключові напрями вдосконалення діяльності компанії та визначити основні фактори, що можуть сприяти підвищенню прибутковості підприємства.

Основні резерви зростання фінансових результатів НАСК «Оранта» наведено на рисунку 3.1.

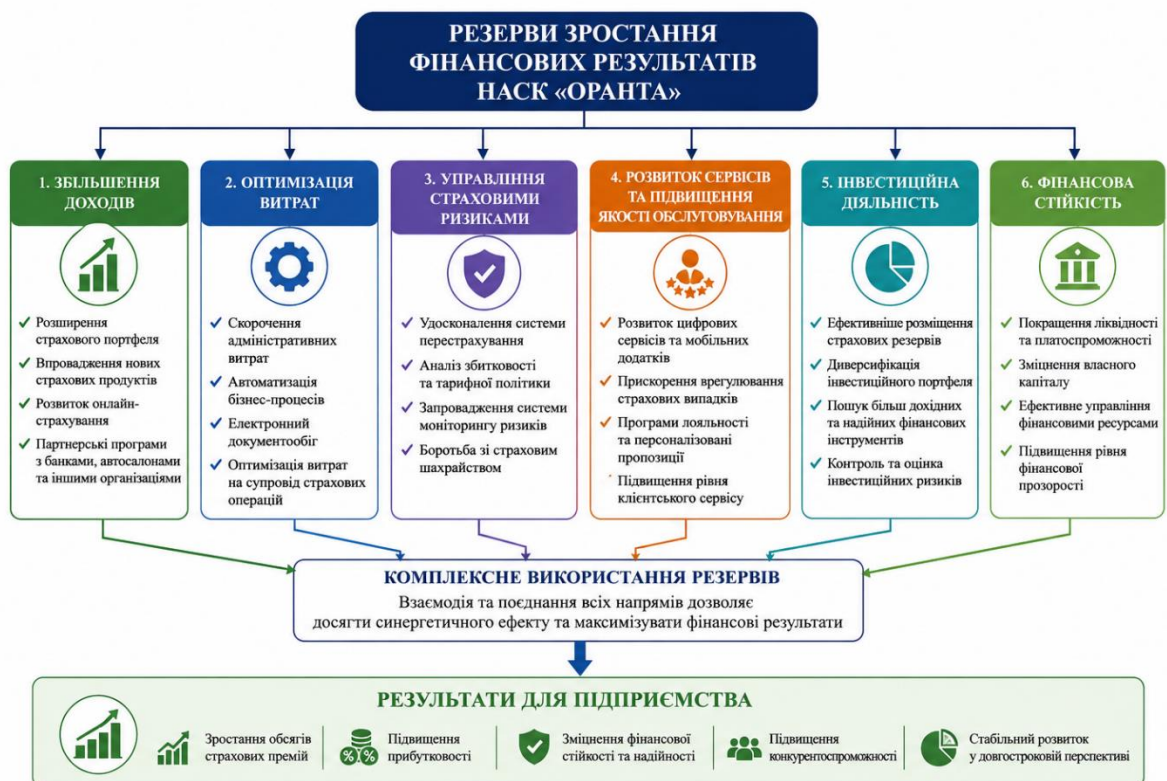

Рисунок 3.1 – Схема резервів зростання фінансових результатів НАСК «Оранта»

Рисунок 3.1 – Схема резервів зростання фінансових результатів НАСК «Оранта»

Як видно з рисунка 3.1, резерви зростання фінансових результатів НАСК «Оранта» охоплюють декілька взаємопов'язаних напрямів діяльності

підприємства. Основними серед них є збільшення доходів, оптимізація витрат, удосконалення системи управління ризиками, розвиток цифрових сервісів та підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

Важливе значення для компанії має розвиток онлайн-страхування та впровадження сучасних цифрових технологій, що дозволяють підвищити якість обслуговування клієнтів, спростити процес оформлення страхових послуг та скоротити операційні витрати підприємства.

Не менш важливим резервом є оптимізація структури витрат, зокрема адміністративних витрат та витрат на супровід страхових операцій. Ефективне управління витратами дозволить компанії підвищити рівень прибутковості та зміцнити фінансову стійкість.

Крім того, значний вплив на фінансові результати страхової компанії має система управління ризиками та ефективність інвестиційної діяльності. Рациональне розміщення страхових резервів, диверсифікація фінансових вкладень та удосконалення механізмів перестрахування сприятимуть зменшенню фінансових ризиків і забезпечать стабільне зростання фінансових результатів підприємства.

Таким чином, комплексне використання виявлених резервів дозволить НАСК «Оранта» підвищити ефективність діяльності, зміцнити конкурентні позиції на страховому ринку та забезпечити стабільний розвиток компанії у довгостроковій перспективі.

Проведене дослідження резервів зростання фінансових результатів НАСК «Оранта» показало, що підприємство має достатній потенціал для подальшого підвищення ефективності діяльності та зміцнення своїх позицій на страховому ринку України. Виявлені резерви охоплюють як сферу формування доходів, так і напрями оптимізації витрат, удосконалення системи управління ризиками та розвитку цифрових сервісів.

Важливим фактором забезпечення стабільного розвитку компанії є комплексний підхід до використання наявних резервів, оскільки лише поєднання заходів щодо збільшення доходів, скорочення витрат та

підвищення ефективності фінансового управління дозволить досягти довгострокового позитивного результату.

Слід зазначити, що сучасний страховий ринок характеризується високим рівнем конкуренції, активною цифровізацією та постійною зміною потреб клієнтів. У таких умовах страхові компанії повинні постійно вдосконалювати механізми управління фінансовими результатами, впроваджувати інноваційні технології та підвищувати якість страхових послуг.

Для НАСК «Оранта» особливо актуальними є питання автоматизації бізнес-процесів, розвитку онлайн-страхування, удосконалення системи оцінки ризиків та оптимізації структури витрат. Реалізація таких напрямів дозволить не лише підвищити рівень прибутковості діяльності компанії, а й зміцнити її фінансову стійкість та конкурентоспроможність.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать про необхідність розробки конкретних практичних заходів щодо підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта», що зумовлює доцільність подальшого дослідження напрямів удосконалення фінансової діяльності підприємства.

3.2. Розробка заходів щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства

У сучасних умовах функціонування страхового ринку питання підвищення прибутковості діяльності страхової компанії є одним із ключових напрямів забезпечення її стабільного розвитку та конкурентоспроможності. Для НАСК «Оранта» підвищення ефективності формування фінансових результатів має важливе значення, оскільки дозволяє зміцнити фінансову стійкість підприємства, розширити масштаби діяльності та забезпечити довгострокове зростання прибутку.

Результати проведеного аналізу показали, що компанія демонструє позитивну динаміку фінансових результатів, однак одночасно спостерігається тенденція до зростання страхових виплат, адміністративних витрат та витрат на ведення страхової діяльності. Саме тому одним із пріоритетних завдань НАСК «Оранта» є розробка комплексу заходів, спрямованих на підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Важливим напрямом підвищення прибутковості діяльності страхової компанії є розвиток цифрових технологій та автоматизація бізнес-процесів. У сучасних умовах цифровізація страхового ринку дозволяє суттєво підвищити ефективність діяльності підприємства за рахунок скорочення витрат, прискорення процесу обслуговування клієнтів та розширення каналів реалізації страхових продуктів.

Для НАСК «Оранта» перспективним напрямом є розвиток онлайн-страхування, впровадження мобільних додатків та електронного документообігу. Це дозволить компанії скоротити витрати на обслуговування клієнтів, підвищити швидкість оформлення страхових договорів та покращити якість надання страхових послуг. Одним із важливих заходів підвищення прибутковості є також оптимізація структури витрат підприємства. Особливої уваги потребують адміністративні витрати, які протягом досліджуваного періоду демонстрували суттєве зростання. Скорочення непродуктивних витрат, автоматизація управлінських процесів та впровадження сучасних інформаційних систем дозволять підвищити ефективність використання фінансових ресурсів компанії.

Важливим напрямом удосконалення діяльності НАСК «Оранта» є також підвищення ефективності системи управління страховими ризиками. Удосконалення механізмів перестрахування, використання сучасних методів аналізу ризиків та впровадження систем виявлення страхового шахрайства дозволять знизити рівень збитковості страхової діяльності та мінімізувати фінансові втрати компанії.

Значний потенціал підвищення прибутковості має також удосконалення маркетингової діяльності підприємства. Формування індивідуалізованих страхових продуктів, розвиток програм лояльності та активне використання цифрових каналів комунікації сприятимуть залученню нових клієнтів та збільшенню обсягів страхових премій. Крім того, важливим чинником забезпечення стабільного розвитку страхової компанії є ефективне управління інвестиційною діяльністю. Рациональне розміщення страхових резервів, диверсифікація фінансових вкладень та використання надійних фінансових інструментів дозволять отримувати додаткові інвестиційні доходи та підвищити рівень фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта» потребує реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів, спрямованих на збільшення доходів, оптимізацію витрат, вдосконалення системи управління ризиками та розвиток цифрових технологій. З метою систематизації основних заходів щодо підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта» доцільно узагальнити їх у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Основні заходи щодо підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта»

Напрямок удосконалення	Запропоновані заходи	Очікуваний результат
Цифровізація діяльності	Впровадження онлайн-страхування та мобільних сервісів	Зростання кількості клієнтів та скорочення витрат
Оптимізація витрат	Автоматизація бізнес-процесів та електронний документообіг	Зниження адміністративних витрат
Управління ризиками	Удосконалення системи перестраховування та antifraud-систем	Зменшення рівня збитковості
Маркетингова діяльність	Розвиток програм лояльності та цифрового маркетингу	Збільшення страхових премій
Інвестиційна діяльність	Диверсифікація інвестиційного портфеля	Зростання інвестиційних доходів
Фінансова стійкість	Підвищення ліквідності та зміцнення капіталу	Зміцнення фінансової стабільності

Як свідчать дані таблиці 3.2, підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта» потребує комплексного підходу, який передбачає одночасне вдосконалення кількох ключових напрямів діяльності підприємства. Одним із найбільш перспективних заходів є цифровізація діяльності компанії. Впровадження онлайн-страхування, мобільних сервісів та електронних каналів комунікації дозволить суттєво спростити процес надання страхових послуг, підвищити рівень обслуговування клієнтів та скоротити витрати на ведення діяльності. Крім того, розвиток цифрових сервісів сприятиме залученню нових клієнтів та розширенню страхового портфеля компанії.

Важливим напрямом підвищення прибутковості є оптимізація витрат підприємства. Автоматизація бізнес-процесів та впровадження електронного документообігу дозволять скоротити адміністративні витрати, підвищити ефективність управління інформаційними потоками та прискорити процес прийняття управлінських рішень. Суттєве значення для страхової компанії має також удосконалення системи управління ризиками. Використання сучасних механізмів перестрахування та впровадження antifraud-систем сприятиме зменшенню рівня збитковості страхової діяльності, мінімізації фінансових втрат та підвищенню стабільності діяльності компанії.

Перспективним напрямом розвитку є активізація маркетингової діяльності підприємства. Розвиток програм лояльності, використання цифрового маркетингу та формування індивідуалізованих страхових продуктів дозволять підвищити рівень довіри клієнтів до компанії та забезпечити зростання обсягів страхових премій.

Крім того, важливим резервом підвищення фінансових результатів є ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства. Диверсифікація інвестиційного портфеля та використання надійних фінансових інструментів дозволять компанії отримувати додаткові доходи та зміцнити фінансову стійкість.

Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить НАСК «Оранта» підвищити рівень прибутковості діяльності, оптимізувати витрати, зміцнити

конкурентні позиції на страховому ринку та забезпечити стабільне зростання фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Для більш наочного відображення механізму підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта» доцільно представити взаємозв'язок основних напрямів удосконалення діяльності підприємства у вигляді наступної схеми.

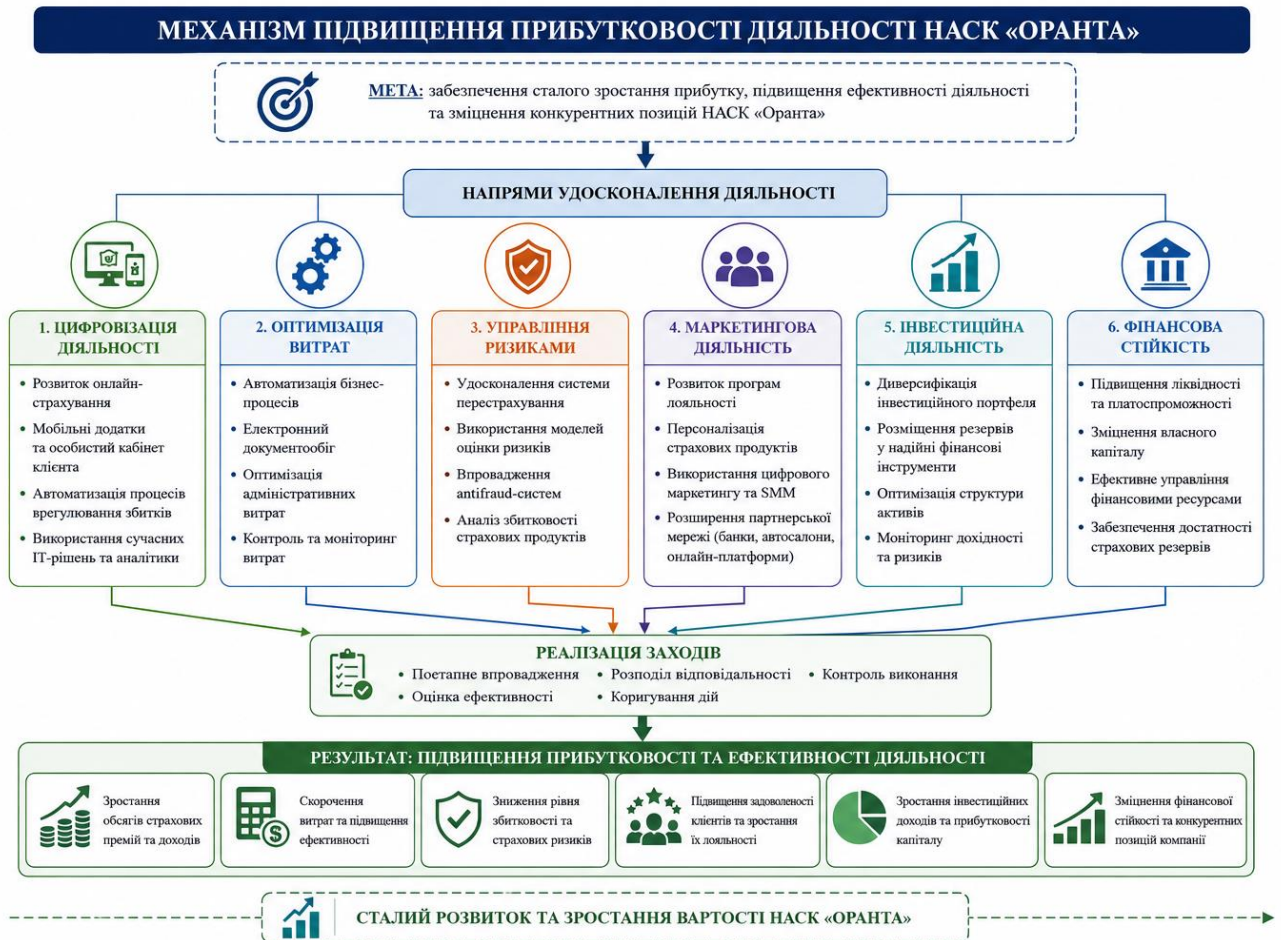

Рис. 3.2. Механізм підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта»

Одним із найбільш ефективних напрямів підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта» є оптимізація адміністративних витрат шляхом впровадження сучасних цифрових технологій управління діяльністю підприємства. У сучасних умовах цифровізації страхового ринку використання CRM-систем та електронного документообігу дозволяє підвищити ефективність управління клієнтською базою, прискорити обробку інформації, скоротити витрати на обслуговування бізнес-процесів та зменшити рівень непродуктивних витрат.

Впровадження CRM-системи дозволить НАСК «Оранта» автоматизувати процеси взаємодії з клієнтами, покращити якість обслуговування, підвищити швидкість оформлення страхових договорів та ефективність маркетингової діяльності. Одночасно використання електронного документообігу сприятиме скороченню витрат на паперові носії, архівування документів та адміністративне забезпечення діяльності компанії.

З огляду на те, що адміністративні витрати НАСК «Оранта» у 2024 році становили 256 186 тис. грн, доцільно оцінити можливий економічний ефект від їх часткового скорочення за рахунок впровадження сучасних цифрових технологій управління.

Припустимо, що в результаті впровадження CRM-системи та електронного документообігу адміністративні витрати підприємства скоротяться на 5%.

Розрахунок можливого економічного ефекту наведено нижче:

$$256186 \times 0.05 = 12809,3 \text{ грн.}$$

(3.1)

Отже, очікувана економія адміністративних витрат може становити 12809,3 тис. грн. За умови незмінності інших показників діяльності підприємства це дозволить збільшити чистий прибуток НАСК «Оранта» на відповідну суму та підвищити рівень прибутковості діяльності компанії.

З метою узагальнення основних очікуваних результатів від впровадження запропонованих заходів доцільно систематизувати їх у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Очікуваний економічний ефект від впровадження заходів щодо підвищення прибутковості НАСК «Оранта»

Запропонований захід	Очікуваний результат
Впровадження CRM-системи	Підвищення ефективності роботи з клієнтами та скорочення часу обслуговування
Електронний документообіг	Скорочення адміністративних витрат та оптимізація документообігу

Використання AI для оцінки ризиків	Зниження рівня збитковості страхових операцій
Впровадження antifraud-систем	Зменшення випадків страхового шахрайства
Digital-маркетинг	Збільшення кількості клієнтів та страхових премій
Програми лояльності	Підвищення рівня утримання клієнтів
Оптимізація перестраховування	Зменшення фінансових ризиків компанії

Як свідчать дані таблиці 3.3, впровадження запропонованих заходів дозволить НАСК «Оранта» не лише підвищити рівень прибутковості діяльності, а й покращити ефективність управління фінансовими ресурсами та страховими ризиками. Найбільший економічний ефект очікується від цифровізації діяльності компанії, зокрема впровадження CRM-системи та електронного документообігу, що сприятиме скороченню адміністративних витрат та підвищенню ефективності взаємодії з клієнтами. Використання сучасних технологій аналізу ризиків та antifraud-систем дозволить компанії зменшити рівень збитковості страхових операцій і мінімізувати фінансові втрати від страхового шахрайства.

Крім того, розвиток digital-маркетингу та програм лояльності сприятиме розширенню клієнтської бази, збільшенню обсягів страхових премій та зміцненню конкурентних позицій НАСК «Оранта» на страховому ринку України. Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству забезпечити стабільне зростання фінансових результатів, підвищити ефективність діяльності та зміцнити фінансову стійкість компанії у довгостроковій перспективі.

Для більш наочного відображення взаємозв'язку між запропонованими заходами та очікуваними результатами доцільно представити механізм впливу заходів щодо підвищення прибутковості на фінансові результати НАСК «Оранта» у вигляді схеми.

Схему впливу запропонованих заходів на підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта» наведено на рисунку 3.3.

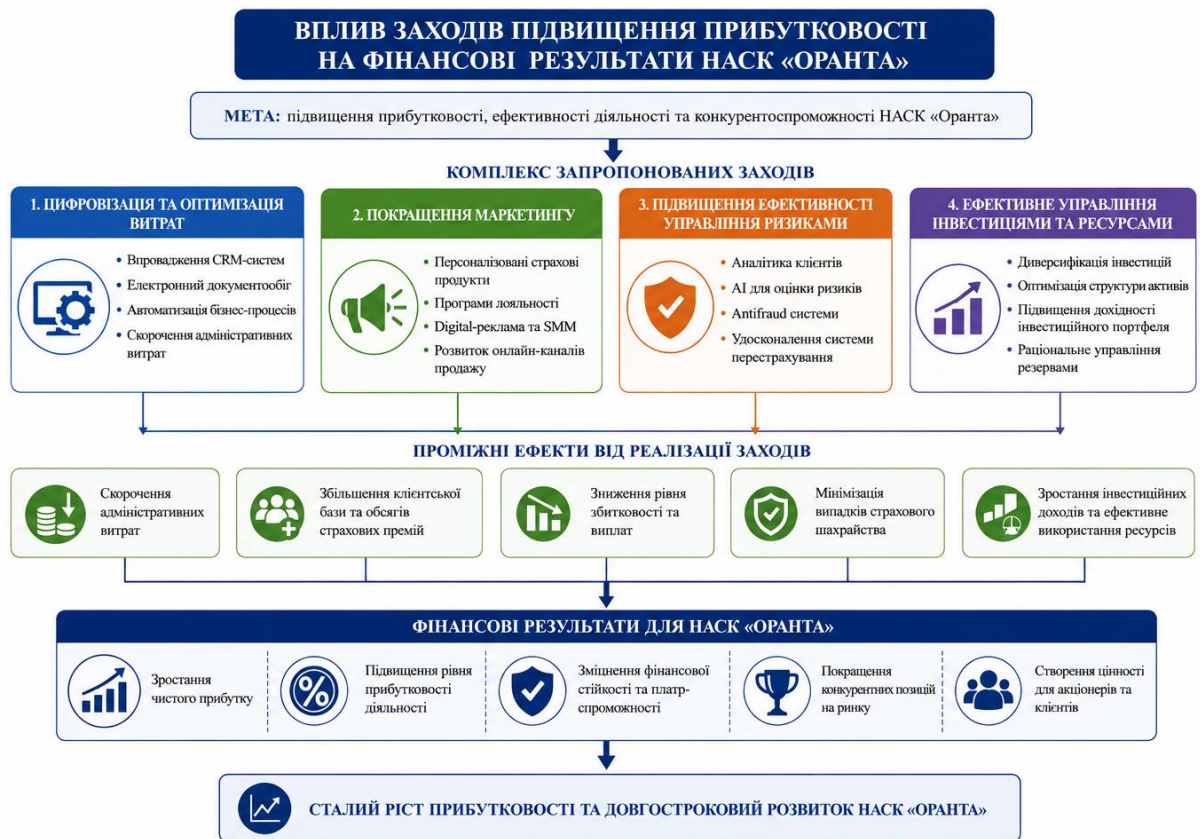

Рисунок 3.3 – Вплив заходів підвищення прибутковості на фінансові результати НАСК «Оранта»

Рис. 3.3. Вплив заходів підвищення прибутковості на фінансові результати НАСК «Оранта»

Як видно з рисунка 3.3, підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта» забезпечується за рахунок комплексної реалізації заходів у сфері цифровізації діяльності, оптимізації витрат, вдосконалення системи управління ризиками та розвитку маркетингової діяльності. Впровадження CRM-систем, електронного документообігу та сучасних цифрових сервісів сприятиме скороченню адміністративних витрат і підвищенню ефективності взаємодії з клієнтами. У свою чергу, використання AI-технологій та antifraud-систем дозволить мінімізувати рівень збитковості страхових операцій та зменшити фінансові втрати підприємства.

Важливу роль у підвищенні фінансових результатів відіграє також розвиток digital-маркетингу та програм лояльності, що сприятиме розширенню клієнтської бази та збільшенню обсягів страхових премій.

Таким чином, комплексне впровадження запропонованих заходів дозволить НАСК «Оранта» підвищити рівень прибутковості діяльності, зміцнити конкурентні позиції на страховому ринку та забезпечити стабільне зростання фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі кваліфікаційної роботи було визначено основні напрями підвищення фінансових результатів діяльності НАСК «Оранта», виявлено резерви зростання прибутковості та запропоновано практичні заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

У процесі дослідження встановлено, що, незважаючи на позитивну динаміку фінансових результатів компанії у 2022–2024 рр., НАСК «Оранта» має додаткові резерви для подальшого зростання прибутковості. Основними напрямками таких резервів є збільшення доходів, оптимізація витрат, удосконалення системи управління страховими ризиками, розвиток цифрових сервісів, підвищення якості обслуговування клієнтів, ефективніше управління інвестиційною діяльністю та зміцнення фінансової стійкості.

Визначено, що одним із ключових резервів зростання фінансових результатів є розширення страхового портфеля та розвиток онлайн-страхування. Впровадження нових страхових продуктів, активізація цифрових каналів продажу та партнерських програм дозволить компанії збільшити обсяги страхових премій, розширити клієнтську базу та посилити конкурентні позиції на страховому ринку.

Важливим напрямом підвищення фінансових результатів є оптимізація витрат, насамперед адміністративних. Запропоновано впровадження CRM-системи, електронного документообігу та автоматизації бізнес-процесів, що

дозволить скоротити непродуктивні витрати, прискорити обробку інформації, підвищити якість управлінських рішень та покращити взаємодію з клієнтами.

Особливу увагу приділено удосконаленню системи управління страховими ризиками. Для страхової компанії рівень збитковості, обсяги страхових виплат та якість оцінки ризиків безпосередньо впливають на фінансові результати. Тому доцільним є використання сучасних аналітичних інструментів, AI-технологій для оцінки ризиків, antifraud-систем для протидії страховому шахрайству та вдосконалення механізмів перестрахування.

Обґрунтовано, що покращення маркетингової діяльності також може стати важливим фактором зростання прибутковості НАСК «Оранта». Використання digital-реклами, персоналізованих страхових продуктів, програм лояльності та онлайн-каналів комунікації сприятиме залученню нових клієнтів, утриманню наявних страхувальників і збільшенню обсягів страхових премій.

Окремим напрямом підвищення ефективності є удосконалення інвестиційної діяльності компанії. Рациональне розміщення страхових резервів, диверсифікація інвестиційного портфеля та контроль інвестиційних ризиків дозволять компанії отримувати додаткові фінансові доходи та зміцнювати фінансову стійкість.

У роботі було здійснено орієнтовний розрахунок економічного ефекту від оптимізації адміністративних витрат. За умови скорочення адміністративних витрат на 5% за рахунок впровадження CRM-системи та електронного документообігу очікувана економія може становити 12 809,3 тис. грн. За інших незмінних умов це може забезпечити відповідне зростання чистого прибутку підприємства.

Таким чином, запропоновані заходи мають комплексний характер і спрямовані як на збільшення доходів, так і на скорочення витрат та мінімізацію ризиків. Їх реалізація дозволить НАСК «Оранта» підвищити прибутковість діяльності, зміцнити фінансову стійкість, покращити якість

обслуговування клієнтів та забезпечити стабільне зростання фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Отже, результати третього розділу підтверджують, що підвищення фінансових результатів НАСК «Оранта» можливе лише за умови поєднання цифровізації, ефективного управління витратами, розвитку клієнтоорієнтованих страхових продуктів, удосконалення ризик-менеджменту та посилення інвестиційної активності компанії.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні, аналітичні та практичні аспекти підвищення прибутковості діяльності страхової компанії на прикладі НАСК «Оранта». Встановлено, що прибутковість є одним із ключових показників ефективності функціонування страховика, оскільки відображає здатність компанії не лише покривати поточні витрати та виконувати страхові зобов'язання, а й забезпечувати фінансову стійкість, розвиток, конкурентоспроможність та довіру клієнтів.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що в умовах воєнного стану, економічної нестабільності, зниження платоспроможності населення та посилення конкуренції на страховому ринку України страхові компанії змушені шукати нові підходи до управління доходами, витратами, ризиками та клієнтськими відносинами. Саме тому питання підвищення прибутковості набуває не лише економічного, а й стратегічного значення.

У першому розділі було розкрито економічну сутність прибутку та прибутковості страхової компанії. Визначено, що прибуток страховика формується не тільки за рахунок страхових премій, а й залежить від рівня страхових виплат, структури страхового портфеля, ефективності перестраховування, інвестиційної діяльності, адміністративних витрат та якості управлінських рішень. Доведено, що прибутковість страхової компанії не можна оцінювати лише за абсолютним розміром прибутку. Для більш об'єктивної характеристики результативності діяльності необхідно використовувати систему відносних показників, зокрема рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність продажів, рентабельність страхової діяльності, коефіцієнт витрат, коефіцієнт виплат та комбінований коефіцієнт. У роботі встановлено, що фінансовий результат страхової компанії формується під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників. До внутрішніх чинників належать організація управління, кадровий потенціал, якість страхових продуктів, рівень цифровізації бізнес-процесів,

ефективність маркетингової політики та система контролю витрат. До зовнішніх чинників належать макроекономічна ситуація, інфляція, валютні коливання, воєнні ризики, зміни законодавства, конкуренція та поведінка споживачів. Теоретичний аналіз показав, що особливістю діяльності страхових компаній є поєднання страхового, фінансового та інвестиційного механізмів. На відміну від багатьох інших суб'єктів господарювання, страховик спочатку отримує страхові премії, а вже потім несе потенційні витрати у вигляді страхових виплат. Це створює можливості для ефективного управління тимчасово вільними коштами, але водночас потребує високої якості ризик-менеджменту.

У другому розділі було проведено аналіз фінансово-господарської діяльності НАСК «Оранта». Встановлено, що компанія є одним із відомих учасників страхового ринку України, має тривалу історію функціонування, сформовану клієнтську базу та впізнаваний бренд. Водночас стабільність позицій на ринку не усуває потреби в постійному оновленні бізнес-моделі та адаптації до сучасних умов. Аналіз доходів страхової компанії засвідчив, що основним джерелом формування фінансових ресурсів є страхові премії. Їх динаміка залежить від активності продажів, якості страхового портфеля, рівня довіри клієнтів, конкурентності страхових продуктів та ефективності каналів реалізації. Тому зростання доходів компанії має забезпечуватися не лише розширенням продажів, а й підвищенням якості обслуговування страхувальників. Аналіз витрат показав, що значний вплив на прибутковість НАСК «Оранта» мають адміністративні витрати, витрати на ведення справи, страхові виплати та витрати, пов'язані з обслуговуванням клієнтів. Саме тому оптимізація витрат є одним із ключових напрямів підвищення фінансових результатів компанії. При цьому скорочення витрат не повинно погіршувати якість страхового сервісу. У процесі дослідження встановлено, що рівень страхових виплат є важливим показником збалансованості страхової діяльності. Надто високий рівень виплат може знижувати прибутковість, а надто низький — негативно впливати на довіру клієнтів. Тому компанія має

підтримувати оптимальний баланс між фінансовою результативністю та виконанням страхових зобов'язань перед клієнтами. Проведений аналіз рентабельності діяльності НАСК «Оранта» дозволив зробити висновок, що ефективність функціонування компанії залежить від здатності контролювати витрати, нарощувати обсяги страхових премій, покращувати структуру страхового портфеля та використовувати сучасні інструменти управління ризиками. Рентабельність є узагальнюючим показником, який демонструє якість управління фінансовими ресурсами страховика.

У роботі визначено, що однією з проблемних зон діяльності компанії є недостатній рівень цифровізації окремих бізнес-процесів. У сучасних умовах клієнти очікують швидкого оформлення страхових продуктів, дистанційного обслуговування, зручної комунікації та прозорого врегулювання страхових випадків. Недостатня автоматизація цих процесів може призводити до збільшення витрат і втрати частини клієнтів. Дослідження показало, що підвищення прибутковості страхової компанії неможливе без удосконалення маркетингової діяльності. Для НАСК «Оранта» важливим є посилення digital-реклами, розвиток персоналізованих страхових продуктів, активніше використання соціальних мереж, програм лояльності та клієнтської аналітики. Це дозволить не лише залучати нових клієнтів, а й утримувати наявних.

У третьому розділі було запропоновано основні напрями підвищення прибутковості діяльності НАСК «Оранта». До них віднесено оптимізацію витрат, впровадження CRM-системи, розвиток електронного документообігу, удосконалення маркетингової політики, персоналізацію страхових продуктів, підвищення якості управління ризиками та використання AI-інструментів для аналізу клієнтів і запобігання шахрайству.

Обґрунтовано, що впровадження CRM-системи дозволить систематизувати інформацію про клієнтів, покращити комунікацію з ними, автоматизувати повторні продажі, контролювати якість обслуговування та підвищити ефективність роботи персоналу. У результаті компанія зможе зменшити операційні витрати та збільшити частку повторних звернень

клієнтів. Запровадження електронного документообігу визначено як один із практичних інструментів зниження адміністративних витрат. Його використання дозволить скоротити витрати на паперові документи, друк, зберігання, пересилання та ручну обробку інформації. Крім того, електронний документообіг сприятиме прискоренню внутрішніх процесів і підвищенню прозорості управління.

У роботі запропоновано посилити маркетингову діяльність компанії через використання персоналізованих страхових продуктів. Такий підхід передбачає формування страхових пропозицій з урахуванням потреб окремих груп клієнтів, їхнього віку, рівня доходів, стилю життя, майнового стану та попередньої історії страхування. Це дозволить зробити страхові продукти більш привабливими та підвищити рівень продажів. Важливим напрямом підвищення прибутковості визначено впровадження програм лояльності. Вони можуть включати знижки для постійних клієнтів, бонуси за продовження договорів, спеціальні умови для сімейного страхування, партнерські пропозиції та накопичувальні переваги. Такі заходи сприятимуть зменшенню відтоку клієнтів і підвищенню довгострокової цінності клієнтської бази.

Значну увагу приділено вдосконаленню системи управління ризиками. Запропоновано використовувати аналітику клієнтських даних, штучний інтелект для оцінки ризиковості договорів та antifraud-системи для виявлення підозрілих страхових випадків. Це дозволить знизити ймовірність необґрунтованих виплат, покращити якість страхового портфеля та забезпечити більш точне тарифоутворення.

У роботі обґрунтовано економічний ефект від реалізації запропонованих заходів. Зокрема, скорочення адміністративних витрат на 5 % може забезпечити пряме збільшення фінансового результату компанії, оскільки зменшення витрат без втрати якості обслуговування позитивно впливає на чистий прибуток. Це підтверджує практичну доцільність запропонованих управлінських рішень.

Окремо встановлено, що підвищення прибутковості страхової компанії має здійснюватися не за рахунок механічного скорочення витрат, а шляхом підвищення ефективності бізнес-процесів. Тобто оптимізація повинна бути спрямована на усунення дублювання функцій, автоматизацію рутинних операцій, скорочення часу обробки документів та підвищення продуктивності праці. Практичне значення запропонованих заходів полягає у тому, що вони можуть бути використані не лише НАСК «Оранта», а й іншими страховими компаніями, які функціонують в умовах високої конкуренції та нестабільного зовнішнього середовища. Запропонований механізм підвищення прибутковості має універсальний характер і може адаптуватися залежно від масштабів діяльності страховика. У результаті дослідження підтверджено, що цифровізація є одним із ключових чинників підвищення прибутковості страхової компанії. Вона дозволяє зменшити витрати, підвищити швидкість обслуговування, покращити якість управлінської інформації, посилити контроль за ризиками та створити більш зручний сервіс для клієнтів.

Встановлено, що маркетингова політика страхової компанії має бути орієнтована не лише на залучення нових клієнтів, а й на формування довгострокових відносин із ними. У страхуванні довіра клієнта є одним із головних нематеріальних активів, тому комунікація, прозорість умов, якість врегулювання страхових випадків та післяпродажний супровід безпосередньо впливають на прибутковість.

Проведене дослідження дозволило зробити висновок, що НАСК «Оранта» має потенціал для підвищення прибутковості за рахунок комплексної реалізації запропонованих заходів. Загалом мету кваліфікаційної роботи досягнуто, а поставлені завдання виконано. У роботі розкрито теоретичні основи прибутковості страхової компанії, проведено аналіз фінансових результатів НАСК «Оранта», визначено проблемні аспекти її діяльності та запропоновано практичні напрями підвищення прибутковості. Отримані результати мають прикладне значення та можуть бути використані для вдосконалення фінансового управління страховою компанією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончарук І. В., Старосуд В. І., Мулик Т. О. Фінансові результати сільськогосподарських підприємств: механізм формування та аналітична оцінка (на прикладі Ялтушківської дослідно-селекційної станції ІБК І ЦБ НААН України). *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 3 (31). С. 18—34.
2. Скрипник М. І., Шайнюк І. В. Облік фінансових результатів в умовах імплементації стандартів обліку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2020. № 17. URL: [https:// www.inter-nauka.com/ua/issues/2020/17/6426](https://www.inter-nauka.com/ua/issues/2020/17/6426) (дата звернення: 08.03.2026).
3. Мардус Н. Ю., Брік С. В. Теоретичні і методичні підходи до визначення поняття "фінансовий результат" у фінансовому обліку та аудиті. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Вип. 2 (29). С. 148—153. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.-ua/journal/29_2021/24.pdf (дата звернення: 09.03.2026).
4. Нагорна І. В., Бондаренко В. О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: http://www.economy.nay-ka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf (дата звернення: 10.03.2026).
5. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз: навч. посіб. Житомир: Рута, 2003. 608 с.
6. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.
7. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 304 с.
8. Лесюк А. С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. *Агро-світ*. 2020. № 15. С. 67—73. URL: <http://www.agro-svit.info/?op=1&z=3274&i=9> (дата звернення: 10.03.2026).

9. Яременко Л. М., Авдалян К. В. Особливості бухгалтерського обліку фінансових результатів об'єднань підприємств. *Агросвіт*. 2020. № 8. С. 109—117. URL: <http://www.agro-svit.info/?op=1&z=3167&i=13> (дата звернення: 11.03.2026).
10. Мазур В. П. Економічний зміст поняття фінансових результатів сільськогосподарської діяльності. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 3. С. 68—71.
11. Скасюк Р. В. Сутність і значення фінансових результатів у системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal1/natural/npkntu_e (дата звернення: 09.03.2026).
12. Зудова І. Ю., Стась О. Г. Сутність та значення фінансових показників в системі функціонування підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 893—897.
13. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2017. 288 с.
14. Ковальова О., Іоргачова М. Фінансовий результат як індикатор інвестиційної привабливості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-16>
15. Бурлака С. М. Особливості визначення фінансових результатів діяльності підприємств. *Управління розвитком*. 2013. № 15. С. 91—94.
16. Патарідзе-Вишинська М. В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 2. С. 25—37.
17. Піскун А. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Наукові перспективи*, 2023. № 2 (2). С. 327—339. DOI:10.52058/2708-7530-2023-2(32)-327-339. (дата звернення: 10.03.2026).
18. Гуцаленко Л. В., Мулик Т. О. Адаптація обліку фінансових результатів діяльності аграрних підприємств України до МСФЗ. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 2. С. 30—34.
19. Мулик Т. О., Ващілова Н. В. Інтегрована звітність підприємства: стан та перспективи розвитку. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7404> DOI: 10.32702/2307-2105-2019.11.59 (дата звернення: 11.03.2026).

20. Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній: Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року URI: old.minjust.gov.ua/file/48858.docx (дата звернення: 08.02.2026).

21. Гудзь Н. В. Облікова модель формування фінансових результатів діяльності в умовах євроінтеграційних процесів в Україні. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 1339—1346. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/223.pdf (дата звернення: 07.02.20246).

22. Назарова Г., Кононенко Л., Калашнікова А. Облікові процедури формування фінансових результатів: сучасний стан та напрями їх вдосконалення. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 206—212.

23. Безверхий К. В., Бочуля Т. В. Деякі питання порядку складання вітчизняної фінансової звітності підприємств в контексті законодавчих змін. *Облік і фінанси*. 2013. № 3 (61). С. 25—28.

24. Омецінська І. Я. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід): переваги та недоліки. Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень: матер. V Всеукр. наук.-практ. конф., 20 листопада 2015 р. Львів: ЛКА, 2015. С. 133—135.

25. НАСК «Оранта». Офіційний сайт компанії. [Електронний ресурс]. (дата звернення 08.02.2026 р.)

26. Управління страхуванням та оцінка фінансових результатів / О.В. Ковальчук. Л.: ЛНУ, 2020. 256 с.

27. Аналіз фінансових результатів підприємства: теорія та практика / С.П. Мельник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 288 с.

28. Страхування і сучасний ринок фінансових послуг / Л.П. Іваненко. К.: Знання, 2021. 300 с.

29. Стратегічне управління страхуванням: навчальний посібник / О.В. Бобров. К.: КНЕУ, 2022. 275 с.
30. Функціонування страхового ринку України / І. Грубінка. *Scientific Journal of Chernivtsi National University. Economics*, 2024. DOI:10.32782/ecovis/2024-1-3.journals.chnu.chernivtsi.ua
31. Аудит страхових компаній в Україні / А. Максимюк. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, 2024. DOI:10.58423/2786-6742/2024-6-392-403. aabeconomics.kmf.uz.ua
32. Ефективність діяльності страхових компаній на ринку медичного страхування / Н.О. Крихівська, О.М. Ромашко, Р.Т. Мацьків. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2023. DOI:10.54929/2786-5738-2023-9-08-01. reicst.com.ua
33. Страхування в Україні: аналіз динаміки, ризиків і можливостей / О.М. Левченко, Я.О. Довгенко, Л.І. Яременко. 2024. DOI:10.32782/СМІ/2024-12-5.cmi.politehnica.zp.ua
34. Фінансова стійкість страхової компанії в умовах сучасних викликів / О.В. Малащук. *Управління змінами та інновації*, 2025. cmi.politehnica.zp.ua
35. Функціонування страхового ринку України під час війни / Д. Попович, С. Михальчук. *Фінансовий простір*, 2024. DOI:10.30970/fp.3-4(54).2024.183191192.fp.lnu.edu.ua
36. Інтеграція технологій маркетингу та страхування в систему управління ризиками / (ред.) *Інноваційна економіка*, 2024. inneco.org
37. Прогноз зростання глобального ринку страхування на 2024-2025 роки. аналітичний огляд, 2023. forinsurer.com
38. Прогнози та виклики страхового ринку України в умовах змін регуляторної політики / *Економіка та суспільство* (випуск 60, 2024). *Економіка і суспільство*+1
39. Управління проектами : навч. посібник (для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей) / В. Я.Омельченко, Д. Л. Тарасенко, В. М. Мацука, М. О. Горбашевська, О. Г. Ткаченко, В. С. Коверза. Київ: МДУ, 2025. 301 с.

40. Лебединська Л.Д. Концептуальні засади управління фінансовими ресурсами страхових компаній // Науковий вісник Чернігівському державному інституті економіки і управління. 2016. №1. С.127-137

41. Марценюк – Розарьєнова О.В. Аналіз тенденцій розвитку страхового ринку: вітчизняний та світовий аспект / О.В. Марценюк – Розарьєнова // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Економіка. Фінанси. Менеджмент : актуальні питання науки і практики». Вінниця, 2017 Вип.3(19). С. 53-64.

45. Марценюк – Розарьєнова О.В. Особливості і стан розвитку страхового ринку України / О.В. Марценюк – Розарьєнова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. Випуск 7. Частина 5. Херсон. 2014. С. 48-50.

46. Марценюк-Розарьєнова О.В. Умови залучення іноземних інвесторів до розвитку страхової індустрії в Україні / О.В.Марценюк, Розарьєнова, О.Ю.Рижук//XXX Международная конференция «Развитие науки в XXI веке» (3 часть) 15 декабря 2017г. Научно – информационный центр «Знание» (Сборник статей) г.Харьков. 2017 г. С.92-99

ДОДАТКИ

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 року**

Активи	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Основні засоби	221 402	244 882
Активи з права користування	3 364	-
Інвестиційна нерухомість	29 485	31 542
Нематеріальні активи	18 823	50 782
Фінансові активи, в тому числі:	1 119 998	1 731 768
фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю	552 212	791 479
фінансові активи, що обліковуються за справедливою собівартістю	31	31
залишок кошти в МТСБУ	566 840	940 278
Інші нефінансові активи, в тому числі:	7 738	17 894
дебіторська заборгованість за виданими авансами	5 797	13 171
інші нефінансові активи	1 961	4 633
Утримувані контракти перестрахування, що належать до активів	50 158	40 019
Інвестиції, облік яких ведеться за методом участі в капіталі	-	-
Інвестиції в дочірні підприємства	17 124	17 123
Залишки	5 810	7 962
Поточні податкові активи	470	303
Відстрочені податкові активи	-	-
Торговельна та інша дебіторська заборгованість	4 907	3 781
Гроші та їх еквіваленти	34 057	340 771
Загальна сума активів	1 512 441	2 286 757
Власний капітал та зобов'язання		
Власний капітал		
Статутний капітал	159 000	244 001
Нерозподілений прибуток	87 521	254 001
Емісійний дохід	-	14 367
Інші резерви, в тому числі:	219 391	256 367
резервний капітал	2 718	2 718
резерв переосінки	236 628	253 604
інші резерви	45	45
Загальна сума власного капіталу	485 912	768 636
Торговельна та інша кредиторська заборгованість	6 548	26 375
Забезпечення виняткової працездатності	6 107	11 608
Інші фінансові зобов'язання	35 621	70 434
Інші зобов'язання, в тому числі:	10 188	12 517
зобов'язання з оплати праці та соціального страхування	9 232	11 387
інші зобов'язання	956	1 130
Випущені страхові контракти, що належать до зобов'язань	945 883	1 357 379
Поточні податкові зобов'язання	22 124	34 259
Відстрочені податкові зобов'язання	58	5 649
Загальна сума зобов'язань	1 026 529	1 518 221
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань	1 512 441	2 286 757

Голова Правління

Головний бухгалтер

Яцек МЕЙЗНЕР

Михайло ПЕТРОВСЬКИЙ

Додаток Б

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2024 року**

	За звітний період	За попередній період
Прибуток або збиток		
Дохід від страхування	1 962 047	1 341 196
Витрати за страховими вимогами	(789 515)	(573 224)
Інші витрати на страхові послуги	(843 875)	(560 196)
Чистий дохід / (витрати) від утримування контрактів перестраховування	2 141	-
Результат від страхової діяльності до вирахування адміністративних та інших витрат на страхову діяльність	330 798	207 776
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	199 852	132 100
Інші доходи	82 937	65 661
Адміністративні витрати	(256 186)	(173 252)
Фінансові витрати	(393)	(735)
Інші витрати	(91 404)	(74 545)
Чистий прибуток / (збиток) від курсових різниць	3 509	941
Збиток (прибуток від сторнування збитку) від зменшення корисності фінансових активів	(4 092)	(1 320)
Прибуток / (збиток) до оподаткування	265 021	156 626
Витрати (дохід) з податку на прибуток	(107 598)	(67 236)
Чистий прибуток / (збиток)	157 423	89 390
Прибуток на акцію		
Середньозважена кількість простих акцій, які перебували в обігу протягом звітного періоду	203 334 000	132 500 000
Середньозважена кількість акцій в обігу, з урахуванням впливу розбавляючих потенційних простих акцій	203 334 000	132 500 000
Базисний прибуток (збиток) на одну просту акцію, грн.	0,7742	0,6746
Розбавлений прибуток (збиток) на одну просту акцію	-	-
Інший сукупний дохід		
Компоненти іншого сукупного доходу, які не будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування		
Інший сукупний дохід, після оподаткування, прибутки (збитки) від інвестицій в інструменти капіталу	-	-
Інший сукупний дохід, після оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки основних засобів, активів з права користування та нематеріальних активів	26 033	28 301
Загальна сума іншого сукупного доходу, який не буде перекласифікований у прибуток або збиток, після оподаткування	26 033	28 301
Загальна сума іншого сукупного доходу	26 033	28 301
Загальна сума сукупного доходу	183 456	117 691
Додаткова інформація про характер витрат		
Витрати на виплати працівникам	359 706	271 401
Амортизаційні витрати	22 231	16 541

Голова Правління

Головний бухгалтер

Яцек МЕЙЗНЕР

Михайло ПЕТРОВСЬКИЙ